ԺԱ· ՏԱՐԻ 3053 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ԱՀԵԿԱՆ 4386 8 ԱՊՐԻԼ 1894 14 ՇԵՎՎԱԼ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան ոսկի	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը	[illegible]	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած Յօդուած կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱԹԷՆՔ ԵՒ ԲԱՐԻԶ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Երկու տարի առաջ կ'ըսէի երաժշտութեան վրայ գրած յօդուածներուս մէջ զոր Արեւելք հրատարակեց, թէ ազգերու նախնի երաժշտութեան նկատմամբ որոշ գաղափար մը չունինք՝ առ ի չգոյէ կատարեալ և ընթեռնլի ձայնագրութեան։ Նոյն իսկ նախնի Յունաստան, խանձարուրք դպրութեանց, գեղարուեստից, գիտութեանց և քաղաքակրթութեան, իր հին ձայնագրութենէն առատ հետքեր չէր թողած։ Աթէնքի Ֆրանսական դպրոցին խուզարկութեանց շնորհիւ՝ գիտական աշխարհի այսու նկատմամբ ունեցած փափաքը վերջերս մասամբ գոհացում ստացաւ։

Ամենուրեք հռչակուեցաւ թէ Ապողոնի նուիրեալ երգ մը գտնուեր է Տեղֆիսի աւերակներուն մէջ։ Գիւտը՝ հնախօսներու կատարեալ գոհացում չէր կրնար հայթայթել, բայց կը յուսացունէր որ ապա կարելի լինի այլ երգեր գտնել և հելլենաց հին երաժշտութեան վրայ կատարեալ գաղափար մ'ունենալ։ Այսու ամենայնիւ սոյն եղելութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց գիտական աշխարհի մէջ, քանզի մինչեւ հիմա գտնուեր էին միայն հազուագիւտ մասնիկներ երաժշտութեան նախնի Յունաց, որոցմով անկարելի եղած էր հասկընալ սոյն արուեստի ըրած յառաջադիմութիւնն յԵլլադա։

Սոյն երգը քարի մը վրայ արձանագրուած էր բառերովը և խազերովը։ Այս վերջինները այբուբենի գիրերէ եւ մասնաւոր նշաններէ կը բաղկանան։

Երգը հաւատարմաբար օրինակուեցաւ ֆրանսական դպրոցի անդամոց խնամքովը ու ղրկուեցաւ ի Բարիզ։ Ֆրանսայի Ակադեմիոյ անդամ Պ. Վէյլ, գիտնական հրատարակիչ Եւրիպիդէսի երկասիրութեանց, բնագիրը վերահաստատեց, իսկ Ռըվիւ տէ զ'էթիւտ կրէք հմուտ տնօրէնը՝ Պ. Թէօտոր Րէնաք՝ եղանակը կարդաց։

Կը մնար այդ եղանակը երգել. այս եւս կատարուեցաւ հանդիսաւոր կերպով վերոյիշեալ դպրոցի մատենադարանին մէջ՝ հրաւիրանօքն այն հաստատութեան տնօրէն Պ. Հօմօլի։ Արդարեւ ո՞ւր աւելի պատշաճ էր լսել տալ նախ այս դաշնակութիւն նախնի հելլենաց եթէ ոչ ի մայրաքաղաք նոր Յունաստանի։ Չորս արուեստաւորք, Պ. Պ. Բաքաեօրկի, Լազարիս, Ռօք և Ռօտիօս, առաջնորդութեամբ երիտասարդ երաժշտապետ Պ. Նիքօլի, յաջողութեամբ երգեցին այս կռապաշտական նուագը՝ ի ներկայութեան յուզեալ հանդիսականաց։ Իբր նուագարան դաշնակ մը կ'ընկերէր երգին, փոխանակ Որփէոսի քնարին։ Յունաստանի թագաւորը որ ներկայ էր թագուհւոյն և արքայազուն իշխանուհեաց հետ, նախ ինք սկսաւ ծափահարել ու կրկնել տուաւ։

«Հանդիսականք, կ'ըսէ ականատես մը, լսեցին նոյն կրօնական ջերմեռանդութեամբ զոր կը զգային իրենց նախնիքը ծնրադրեալ առաջի Ապողոնի. յափշտակութեան սարսուռ մը ցնցեց զանոնք, յիշեցունելով շնորհալի աստուածներն ու դիցուհիները զոր քրիստոնէութիւնը հալածեց բարձր Ողիմպոսէ։ Պահ մը, պահ մը միայն խաբկանքն ունեցանք ի հաղորդակցութեան լինելու մեր նախնեաց հետ»։

Անհնարին այս զգացումը զարմանալի բան մը չէ. կը յիշեմ թէ նոյն տպաւորութիւնը ունեցայ երբեմն ի Բարիզ երգելով խմբերգի հետ հին փոքր Ասիոյ պաշտած մի դիցուհւոյ արձանին առջին (թատերախաղի մը մէջ). ի տես խունկի ծուխերու, քրմաց սպիտակափայլ պատմուճաններու, ի բուրումն անուշահոտ ծաղկանց, պահ մը երեւակայեցի թէ քան դար առաջ կ'ապրիմ և թէ դիցուհւոյն մեհենին մէջ եմ։ Միթէ այս բնական չէ՞։

Պ. Հօմօլ հրաւիրեր էր Աթէնքի բարձրագոյն ընկերութեան անդամները, նախարարները, դեսպանական մարմինը, գիտուն յոյները, լրագրապետները, հնախօսական օտար հաստատութեանց անդամները։ Հանդիսականաց մէջ կը տեսնուէին նաեւ ծովապետ Պուրժուա, Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմէն բազմաթիւ սպայներ, եւն։ Դպրոցին գաւիթին մէջ շարուած էին ֆրանսացի նաւաստեաց գունդ մը իրենց նուագածուներով։

Եւրոպական ժամ 3 ½ին արքայական քայլերգը աւետեց թագաւորին, թագուհւոյն և իշխանուհեաց գալուստը զոր Պ. Հօմօլ առաջնորդեց մատենադարանին սրահը։

Հանդէսն սկսաւ Պ. Հօմօլի ճառով մը Տեղֆիսի խուզարկութեանց վրայ որոց շնորհիւ գտնուեցաւ Ապողոնի նուիրեալ երգը։ Պ. Հօմօլ աւարտեց ճառը խօսելով Ֆրանսայի աւանդական համակրաց վրայ Յունաստանի համար և Աթէնքի ֆրանսական դպրոցին վրայ, որոյ հիմնադիրը եղած է Սալվանտի Լուի-Ֆիլիպի ժամանակ։

Պ. Նիքօլ մանաւորապէս խօսեցաւ ապա յիշեալ երգին վրայ։ Համառօտիւ յիշատակեց նախնի Յունաց երաժշտութեան պատմութիւնը և յայտնեց թէ այն հնաւուրց երաժշտութիւնը դժուար է յարմարցնել արդի նուագարանաց։ Ի վերջոյ ըսաւ թէ Պ. Րէնաք յաջողեր էր ընծայել երգ մը որ զգալապէս տարբեր չըլլալու է անկէ որ կ'երգուէր Տեղֆիսի կրօնական արարողութեանց մէջ։

Յուսալով որ նմանօրինակ գիւտերը յաճախեն Յունաստանի աւերակաց մէջ և մաղթելով որ աշխարհիս ուրիշ կողմերն ալ հնախոյզք յաջողին գտնելու նախնեաց ձայնագրութեան վերաբերեալ արձանագրութիւններ, թողունք հին Ելլադան և նորա երաժշտութիւնը, որ հնութեան միայն յատկութիւնը կրնայ ունենալ, ու անցնինք Ֆրանսայի, ու խօսինք նորա արդի երեւելի երաժշտապետներու միոյն վրայ, որոյ ինչ ինչ երգախաղերը յուզմամբ լսեր ենք միշտ։

* * *

Նախորդ յօդուածիս մէջ ըսի թէ Ամպրուազ Թօմայի Մինեօն 1000րդ ներկայացումը պիտի կատարուի ի Բարիզ։ Ասի, թատերական աշխարհի մէջ սովորական եղելութիւն մը չէ։ Արդարեւ զեր բան մ'ըլլալու է որ Վէրտի ըսաւ մի քանի օր առաջ Ամպրուազ Թօմայի. «Երանի քեզ որ երկասիրութեանդ 1000րդ ներկայացումը պիտի տեսնես։»

Մինեօ՛ն. գողտրիկ երկասիրութիւն մը, որ սկիզբէն մինչեւ վերջը հանդիսականաց գորովը կը շարժէ. հեղինակը սիրտն ու հոգին դրեր է անոր եղանակներուն և դաշնակութեանց մէջ։ Հօս, սոյն երգախաղը միշտ լաւ ընդունելութիւն գտաւ, թէպէտեւ ներկայացման եղանակը յոռի ու անիմաստ էր։ Հապա քանի՜ պիտի կրնայինք գնահատել այն երկասիրութիւնը եթէ առաջնակարգ երգիչներու բերնէն լսէինք։ Զարմանալի չէ ուրեմն որ փարիզցիք, որք յոյժ կարօտին փափուկ զգացմանց թարգման եղող երաժշտութեան, հարիւրաւոր անգամ լսած ըլլան սոյն երգախաղը։

Մինեօի հեղինակը, Շարլ Լուի Ամպրուազ Թօմա, որ այսօր Մասնէ, Վէնսան տ'Էնտի, Պուրկօ-Տիւքուտրէ, Պէնժամէն-Կօտար, Ալֆրէտ Պրիւնօ և Բալատիլ հետ Ֆրանսայի երաժշտապետաց բարձրագոյն դասին կը պատկանի, ծնաւ ի Մէց, 5 օգոստոս 1811։ Հայրն էր երաժշտութեան ականաւոր դասատու մը։ 1828ին Քոնսէռվաթուառ մտաւ և հոն ստացաւ բազմաթիւ մրցանակներ, յորս Հռոմի մեծ մրցանակը (1832)։ Իտալիայէն վերադառնալէն յետոյ գրեց բազմաթիւ հեղինակութիւններ, ի մէջ այլոց, Լա տուպլ էշէլ (1837), Լը բէրրիւքիէ տը լա Րէժանս (1838), Լը բանիէ ֆլէօրի. Լա ժիփսի (պալէ), զոր Պընուայի հետ երկասիրեց 1839ին, Քարլէն (1840), Լը Կէրիլլէրօ (1842), Լը Քայիտ (1848) որ իրեն ընծայեց առաջին մեծ յաջողութիւն մը, Լը սօնժ տ'ինը նիւի տ'էթէ (1850), Ռէյմօն (1851), Լա թօռ տը Սիէննա (1855), Բսիշէ (1856), Լը քարնավալ տը Վընիզ (1857), Լը րօման տ'էլվիր (1860), Մինեօն (1866), Համլէթ, մեծ երգախաղ մը որ առաջին անգամ ներկայացուեցաւ ի 8 մարտ 1868ի, և 100րդ. անգամ պիտի ներկայացուէր երբ Լըբէլլթիէ փողոցին հին թատրոնը հրկիզեցաւ ի 23 հոկտեմբեր 1873ի։ Յիշենք նաեւ Միեօն, զոր մեծ երգախաղի փոխեց Պատէնի թատրոնին համար ի 1869, Ժիլ է Ժիլըթէն, Ֆրանսուազ տը Ռիմինի, մեծ երգախաղ մը զոր գրեց ի 1877։ Ամպրուազ Թօմա երկասիրեր է նաեւ հոգեհանգստեան պատարագ մը, ֆանթազիններ, նոքթիւրններ, րոմանսներ և այլն։

1851ին անդամ ընտրուեցաւ Բարիզու Գեղարուեստից Ակադեմիոյ՝ փոխանակ Սբոնթինիի։ 1869ին Օֆիսիէ տը լա Լէժիօն տ'օնէօր անուանեցաւ և փոխանակ Օպէրի՝ տնօրէն կարգեցաւ Քոնսէռվաթուառի ի 1871, պաշտօն զոր կը վարէ մինչեւ ցարդ։ Պատւոյ Լէգէոնի 3րդ աստիճանին արժանացած է։

Ահա երաժշտապետ որոյ մի երկասիրութիւնը 1000րդ անգամ պիտի ներկայացուի ի Բարիզ և կ'ըսուի թէ այս առթիւ Ֆրանսայի կառավարութիւնը պիտի շնորհէ նմա սոյն պատուանշանի առաջին աստիճանը։

Յ. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԵՐԿՐԱԽՈՅԶՆԵՐԸ

Գ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Էմին փաշա և Շթուլման 1890 ապրիլ ամսուն մեկնած էին Զանզիբարէն։ Յաջորդ հոկտեմբերին կը գտնուէին ի Պուգօպա, Վիքթորիա-Նիանզայի արեւմտեան եզերքին վրայ. 1891 փետրուար 10ին ճամբայ կ'ելլէին՝ անգլիական և գերմանական ազդեցութեան սահմանն որոշելու համար։ Խուզարկեցին Քարակուէն և Մբարարօն և ուսումնասիրեցին Մֆումպիրօ լեռան և մօտակայ հրաբուխներուն երկիրը։ Մայիս ամսուն կը հասնէին Ալպերդ-Էտուարտ լիճին հարաւային ծայրը։

Հետեւեցան այս լիճին արեւմտեան եզերքին մինչեւ այն ծայրն ուր Սէմլիքի անոր մէջ կը վազէ։ Անկից քալեցին դէպի Ալպէր-Նիանզա լիճը։ Ճամբան ձիւնապատ բարձրաբերձ լեռներ գտան։ Յուլիս 11ին երկրախոյզները կը գտնուէին ի Քավալլի, Ալպէր լիճին վրայ։ Հիւսիս-արեւմուտք ուղղուելով՝ Տուրիի ընթացքին հետեւեցան։ Այսպէս, Սթանլէի ուղեգիծը միացուցին Ժանքէրի ուղեգծին։

Ուտեստի և բեռնակրի պակասութիւնը ստիպեց Էմին փաշան որ ետ նահանջէ 1891 սեպտեմբեր 30ին։ Նոյեմբեր 12ին Ունտուսումա դարձած էր, Սեմլիքի վրայ. ծաղկախտ բռնուեցաւ հոն և թողուց որ Շթուլման առանձին ճամբայ ելլէ դեկտեմբեր 10ին։

Այն թուականէն ի վեր Էմինի վիճակին վրայ շատ անորոշ լուրեր առնուած են։ Սա միայն յայտնի է որ քանի մը շաբաթ ետքը որոշեց ճամբայ ելլել ոչ թէ արեւելեան ափունքն, այլ դէպ ի Ատլանտեան Ովկիանոսը։ Մեծ անտառին մէջէն, Քոնկօ ուղղուեցաւ. Քասոնկօէն, այսինքն ծանօթ երկրէ քանի մը օրուան հեռու էր երբ յանկարծ յարձակում կրեց խափշիկներէ և սպանուեցաւ։ Քոնկօի պետութեան գործակալները անոր օրագրին մէկ քանի էջերը միայն գտան։ Էմին փաշայի այս ուղեւորութիւնը, եթէ կատարուած ըլլար, ափրիկեան ցամաքին էն եզական ուղեւորութիւններէն մէկը պիտի եղած ըլլար, որուն ամբողջ նոր մասը կատարած էր՝ իր եղերական մահէն առաջ։

Տոքթ. Շթուլման Ունտուսումաէն ծովեզերք դարձաւ եօթն ամիսէն։ Յուլիս 2ին Թանկա կը գտնուէր։ Գիտական մեծարժէք թուղթեր բերաւ, մանաւանդ քարտէս մը՝ աստղաբաշխական զննութիւններու վրայ հիմնուած, բնական պատմութեան կարեւոր հաւաքածոներ եւ այլն։

Ալպէրդ-Էտուարի լիճին շրջագծերն ու Սէմլիքի ընթացքն հիմակ կրնան ճշդիւ գծուիլ, շնորհիւ այս երկրախուզութեան, ինչպէս նաեւ Լիւկառ հարիւրապետին, որ 1891էն 1893, Ուկանտայի եւ դրացի երկիրներուն մէջ ներկայացուցիչն եղաւ Արեւելեան Ափրիկէի Բրիտանական ընկերութեան։ Լիւկառ հարիւրապետին հրատարակութիւնները կարեւոր տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Ունիօրօի եւ Թուրուի վրայ. Ռուվէնզօրի լեռան գագաթն ելաւ եւ Քավալլի հասաւ.

Սքոթ Էլլիթ հարիւրապետը ձեռնարկեց Էլկօն լեռան եւ Ռուվէնզօրի լեռան միջեւ գտնուող երկրին բուսաբանական ու երկրաբանական խուզարկութեան. Մաքտօնալ եւ Բրինկլ հարիւրապետները ուսումնասիրեցին Մոնպազէն Վիքթորիա-Նիանզա լիճը շինուելիք երկաթուղիին շաւիղը. Պ. Կաէկիրի խուզարկեց Պանինկօ լիճը, Քէնիա լեռն ելաւ մինչեւ 6000 մ. եւ գտաւ այն սառնարանները ուսկից կ'իջնէ Թանա գետը. Տիւնտս հրամատարը ծովափէն վեր ելաւ մինչեւ 650 քիլոմէթր. Վիլիէ հարիւրապետը ուղեւորութեան մը սկսաւ ընդ մէջ այս գետին եւ Ռոտոլֆ լիճին. վերջապէս աւստրիացի ծովային տեղակալ Հօնէլ, արդէն ծանօթ այն երկրախուզութեամբ որուն մէջ Թելեքի կոմսին հետ երեւան հանեց Ռոտոլֆ և Սթեֆանի մեծ լիճերը, նոր ուղեւորութեան մը ձեռնարկեց ամերիկացի մը՝ Պ. Շէնլըրի հետ, Թանա եւ Ռոտոլֆ լիճին մինչեւ գտնուող երկրին վրայ։ Ձգեցին Թանայի ընթացքը, հետեւեցան այս գետակին մինչեւ Մաքէնզի գետակը որ հիւսիս-արեւմուտքէն կուգայ. այս վերջնոյն ադբիւրները գտցին, մինչեւ Ծոմպէնէ լեռներուն արեւելեան զառիթափին վրայ։ Դժբախտաբար սեպտեմբերի մէջ, Պ. տը Հօնէլ, ռնգեղջիւրէ մը ծանրապէս վիրաւորուելով, պարտաւորուեցաւ Եւրոպա դառնալ։

ՍԱՀԱՐԱ

Հիմայ կը մնայ խօսիլ երկու կարեւոր ուղեւորութիւններու վրայ Սահարա անապատին մէջ. Պ. Ֆուռօ եւ Պ. Պ. Մերի ու Պեռնար տ'Աթանուի։ Այս երկու երկրախուզութիւնները կատարուելու վրայ ըլլալով, պէտք է սպասել որ վերջանան։ Պ. Մեռի եւ Պ. Ֆուռօ անունները արդէն ծանօթ են. Պ. Մեռի իր վերջին ուղեւորութեան մէջ մինչեւ Մէնկօւկ լիճը գնաց, Թիմասինինէն 250 քիլոմէթր հեռու։ Միւսնոյն թուականին (1893 փետր.) Պ. Ֆուռօ ուրիշ ճամբով մը Թիմասինինէն կատաւէս գացած էր։

ԱՍԻԱ

1893 տարւոյ աշխարհագրական ամենէն կարեւոր դէպքերէն մէկն է հրատարակումը այն ուղեգիծներուն զորս երկու երկրախոյզ մարմիններ պատրաստեցին Հնդկաչինի մէջ։ Ասով երեւան կ'ելլէ բովանդակ վերին Մեքոնկը, և մանաւորապէս Անամը և Թոնքինը մեծ գետին միացնող ճամբաները։ Կեդրոնական Հնդկաչինի քարտէսը կերպարանափոխուեցաւ։

Պ. Լիւսիէն Ֆուռնըրօ հնախօսական նոր ուսումնասիրութիւններով լրացուց այն խուզարկութիւնները որք 1887—1888ին սկսուած էին Քմէրներու ժամանակուան աւերակներուն մէջ ի Քամպոճ։ Պ. Ֆուռնըրօի աշխատութիւնները, որ Ֆրանսա դարձաւ 1892ին, կը լրացունեն Քամպոճեան գեղեցիկ նախաձեւերը որ ի ցոյց կը դրուէին 1889ի արուեստահանդէսին մէջ։

Ֆրանսացի մը, Պ. Բօլ Պօֆիլ Զինսաանի եւ Թոնքինի մէջ ուղեւորութիւն մը կատարեց որ մանաւանդ տնտեսական եւ առեւտրական մեծ օգուտ ունեցաւ։ Շանկայէն մեկնեցաւ անցնելով Իչանկէն և Զունկ-Քինկէն. և կարմիր գետն իջաւ մինչեւ Հայ-Ֆօնկ։

Գօվէր հարիւրապետը և Պ. Ռօբիլ ուղեւորական պատմութիւններ հրատարակեցին, երկուքն ալ Թիպէթի վրայ. Բրօֆ. Քօնուէյ Հիմալայեան և Քարաքօրումի երկրին մէջ գիտական մեծարժէք խուզարկութիւններ ըրաւ. Աւստրիացի ուղեւոր մը Տոքթ. Տայնըր եւս ճամբորդութիւններ կատարեց նոյն երկրին մէջ։

Կեդրոնական Ասիոյ մէջ ռուսական մեծ ուղեւորութիւն մը չկայ յիշատակելի։

Վերջին ժամանակներս այս երկիրներ մասնաւորապէս ֆրանսացի ուղեւորներու ուշադրութիւնը գրաւեցին։ Պ. Էտմոն տը Բօնանէն ահագին ուղեգիծ մը պատրաստեց, որ մասամբ նոր է. գտաւ Զրաֆշանի և Եակնոպի մէջտեղի լեռներ, Իսքանտէր լիճը, Զէրաֆշան—Ուրա—Թէբէ կիրճը։ Մարկիլան հասնելով, Օշ գնաց, յետոյ փորձեց Բամիրէն անցնիլ, Քաթին-Արդ կիրճին, Ալէյ հովտին, Քիզիլի անցքին ճամբով։ Քանճուտի երկրէն հասաւ Ժիլժիտ, 1893 օգոստոս 23ին։ Ճամբան գտաւ Բամիրի ադբիւրները և մէկ քանի լիճեր։ 5800 մէթր բարձրութեան հասաւ։ Մինչեւ 5200 մէթր տեղ տունկեր գտաւ, բայց ընդհանրապէս բուսականութիւնը 5000 մէթրէն անդին չանցնիր։

Պ. Տիւտրէօյ տը Ռէն 1892ին չինական Թուրքաստանի մէջ մեծ ուղեւորութեան մը սկսած է։ Այս ուղեւոր, որ անցեալ օգոստոս ամսուն Չէրչէն կը գտնուէր, Աշխարհագրական ընկերութեան ղրկած է համառօտ նօթեր իր երկրախուզութիւններուն վրայ։

ՈՎԿԷԱՆԻԱ

Ովկէանիոյ մէջ շատ փոքր թուով ուղեւորութիւններ կան յիշատակելի։ Պ. Պ. Վիլլմուիգէն, Վօրզմէն և Պոլթերֆէր ձեռնարկեցին Պօռնէօի կեդրոնական երկիրներուն խուզարկութեանց։ Բրիտանական Նոր-Կուինէի վարիչը, Սըր Մաք Կրէկօր կը շարունակէ մեծօտաւոր խուզարկութիւնն իր կառավարած երկրին։ Վերջերս այցելեց Լուիզիանաի արշիպեղագոսը։

Յիշատակենք նաեւ գերմանական կարգ մը նաւերու ուղեւորութիւններն Մարշալի արշիպեղագոսը, Պիզմարքի արշիպեղագոսը և Սողոմոն արշիպեղագոսը։ Ովկէանիոյ մէջ գերմանական երկրախուզութիւններուն ձեռք բերած արդիւնքները նշանակուած են Նոր-Կուինէի ընկերութեան երկիրներուն մեծ քարտէսին մէջ, որ մասն կը կազմէ Լանկանի գաղթային աշխարհացոյցին։

Ֆրանսացի ծովային սպայ Տոքթ. Հակէն հրատարակեց հետաքրքրաշարժ մէկ նկարագրութիւնն իր ուղեւորութիւններուն Նոր-Հէպրիտեանները և Սողոմոն արշիպեղագոսին մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Բառին իսկական նշանակութեամբը, դեռ երկրախուզութիւններ կան ընելիք հարաւային Ամերիկայի մէջ. կարգ մը երկիրներուն քարտէսը ճիշդ տեղեկութիւններու վրայ չէ հիմնուած։ Տոքթ. Սիէվրացքիի երկրախուզութիւնն ի Բաթակոնիա, 1892ին, բարեփոխեց Մոռէնոի եւ Ռօտի տեղեկութիւնները. ծանօթացաւ Քօլօռատօի, Ռիօ Նեկրօի, Լիմէյի և Քուտրէրի արեւելեան զառիթափին լիճերուն։ Պոլիվիոյ մէջ Բանտօ գնդապետը խուզարկեց վերին Ամազոնի շատ մը գետակիցները։ Պ. Քանտըլիէ խուզարկեց Կօաժիրա ցամաքակղզին ի Վենեզուէլա։

Աշխարհաչափական մեծ աշխատութիւններ կատարուեցան Բրազիլիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ Քանատայի եւ Ալասքայի սահմաններուն մերձակայ երկրին մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (207)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՉԱՐԸ

Երկուքն ալ հոն մտան։ Դուռը կը բացուէր նեղ նրբանցքի մը վրայ զոր կը լուսաւորէր պատէն կախուած մխացող լապտեր մը։

Ժաք առանձին էր իր պահապանին հետ. այս վերջինը դուռ մը բացաւ։ Փայտէ սանդուխ մը երեւցաւ կէս մութին մէջ։

Մարդը որ միշտ կը բռնէր անոր դաստակէն, սկսաւ վեր ելլել։

Ժաք անոր հետեւեցաւ մեքենաբար, քնաշրջիկի մը ինքնաշարժութեամբը։

Այսպէս վեր ելան տասներկու աստիճաններ, յետոյ ուրիշ դուռ մը դարձաւ իր ծխնիներուն վրայ, և Ժաք գտնուեցաւ ոչ շատ ընդարձակ սենեկի մը մէջ որ այդ դուռնէն զատ ուրիշ ելք չունէր ըստ երեւոյթին։

Լամպար մը կախուած էր ձեղունէն։

Անկիւն մը, դրան դիմացը, անկողին մը կը գտնուէր։

Մէջտեղը սեղան մը կար, և այդ սեղանին վրայ հաց, գինի և պաղ միս։

Մէկ քանի յարդէ աթոռներ կը լրացունէին այս անշուք կահաւորումը։

Մինչ Ժաք, անշարժ, զարմացկոտ ակնարկներ կը յածէր իր շուրջը, պահապանը, որուն անդրդուելիութիւնը բնաւ չէր մեղմանար, խնամով գոցեց դուռն իր ետեւէն, ամրափակեց զայն երկաթեայ ձողով մը որուն փականքը կղպեց և բանալին գրպանը դրաւ։

Յետոյ, Ժաքին մօտենալով հանեց ձեռնակապերն և պատրաստուած սեղանը ցուցունելով անոր.

—Կերէք եթէ անօթի էք, ըսաւ կարուկ ձայնով մը։

Եւ անկողինը ցուցունելով.

—Քնացէք, եթէ քուն ունիք, աւելցուց։

Ժաք, որուն զարմանքը կը յաղթէր կամքին, սեղան նստաւ։

Մարդն սպասարկեց անոր։

Ժաք կը նայէր և չէր ուտեր։

Իրաւ, այդ անցած դարձածն իրեն կ'երեւար այն այլանդակ առասպելներէն մէկը որք կը ծնին հիւսիսային ժողովուրդներու երեւակայութեան մէջ միայն։

Կը յիշէր թէ պզտիկութեանը լսած էր որ երբեմն սատանան կը բռնէր մահապարտները՝ գլխատումէն քանի մը ժամ առաջ եւ ինք անոնց դերին կ'ըլլար մինչեւ աղէտալի վախճանը, զանոնք գիշերի բերելու համար։

Ժաք գաւաթ մը գինի տեսաւ իր առջեւը։ Առաւ զայն եւ մէկ ումպով խմեց։ Շիշն առաւ եւ նորէն լեցուց։

Յետոյ, զօրացած, իբր թէ այդ ըմպելիով մտածումն յանկարծ արթնցած ըլլար.

—Ո՞ւր եմ, հարցուց մէկէնիմէկ։

Մարդը նորէն չպատասխանեց։

—Պարոն, ըսաւ Ժաք, միտքս դրած եմ յարգել իմ վրաս դրուած հրամանը։ Սակայն տեսէք թէ հլու չե՞մ, ընդդիմութեան փորձ երկիւղ կրնա՞մ ազդել։ Խնդրեմ պատասխան տուէք։ Այս եղածներէն միտքս կը շփոթի եւ չափազանց կը խռովիմ։ Քանի մը ժամ առաջ մահապարտներու բանտն էի։ Այս տեղը բանտարկութեան վայր մը չերեւար ինծի։ Ինչո՞ւ չէք ուզեր պատասխանել իմ հարցումներուս։ Ինչ ալ ըլլայ ինծ վերապահուած ճակատագիրը, գլուխ պիտի ծռեմ. բայց այս անստուգութիւնը աւելի վշտաւիթ է քան սոսկալի իրականութիւնը։ Նորէն կը հարցունեմ, ո՞ւր կը գտնուիմ։

Խօսած պահուն մարդը զայն կը դիտէր ուշի ուշով։

—Պարոն, ըսաւ վերջապէս, չեմ կրնար ձեզի գոհացունել։ Միայն գիտցէք որ ապահով և անձնուէր բարեկամներ կը հսկեն ձեր վրայ։ Պէտք է որ համբերէք։ Հիմակուց կը մտնէք նոր կեանքի մը մէջ որուն պատրաստուելու էք հնազանդութեամբ։

—Մէկ բառ մը… Թիարան չէ՞ք տանիր զիս։

Մարդը տարօրինակ ժպիտ մը ունեցաւ։

—Ոչ, ըսաւ։

—Ուրեմն, աւելցուց Ժաք գրեթէ զուարթութեամբ, ինքզինքս ճակատագրին կը յանձնեմ։

Եւ գրեթէ կենդանացած, Ժաք իր անկողնին վրայ նետուեցաւ. գինին որմէ զրկուած էր երկար ատենէ ի վեր, կը ներգործէր իր ուղեղին վրայ։

Փորձեց մաքառիլ քունին դէմ, բայց ի զուր։

Պահապանն աթոռի մը վրայ նստած էր անկողնին առջեւ։

Ո՞րչափ ատեն Ժաք այդ վիճակին մէջ մնաց. չէր գիտեր։

Երբ արթնցաւ, նորէն կառքին մէջ կը գտնուէր, և իր առջեւ իր անդրդուելի ընկերը կը նստէր։

Ժաք ծանր թմրութիւն մը կը զգար ուղեղին վրայ, իբր թէ քունն որմէ ընկճուած էր, թմրադեղ մը առաջ եկած ըլլար։

Լուսցած էր։ Կառքին ճեղքերէն մինչեւ իրեն կուգար բուռն օդ մը որ զարմանալի կերպով կծու կը թուէր։

Յետոյ տարօրինակ աղմուկ մը եկաւ ականջին։ Կարծես լայն և հնչուն ձայն մը, միջոցին մէջ տարածուած։ Կառքը կամաց կամաց կը յառաջանար։

—Ո՞ւր ենք, հարցուց Ժաք։

—Հասանք, պատասխանեց անծանօթը։ Համբերութիւն։

Արդարեւ հազիւ ժամ մը անցած էր, կառքը նորէն կեցաւ։ Անգամ մըն ալ Ժաք տարուեցաւ տեսակ մը խրճիթ և փակուեցաւ իր պահապանին հետ։

Մինակ՝ պատուհան մը կը բացուէր հորիզոնին վրայ։ Ժաք անոր մօտեցաւ աշխուժով, և մարդը բնաւ չընդդիմացաւ իրեն։

Երիտասարդը զարմացման աղաղակ մը արձակեց։

Իրաւ չքեղ տեսարան մըն էր։ Ինչպէս գիտենք, Ժաք երբեք չէր հեռացած Փարիզէն, և ահա յանկարծ, իր առջեւ կը տարածուէր ովկէանն, անհուն և մեծավայելուչ, հորիզոնէն շրջանակուած։

Շէնքն ուր կը գտնուէր, թառած էր բարձր ժայռի մը կատարին վրայ, և ժայռերու կոյտեր կ'իջնէին մինչեւ ծովափը՝ իրենց միօրինակ խորտուբորտութեամբը։

Գիշերը վրայ կը հասնէր։ Ստուերը կը տարածուէր ալիքներուն վրայ, որոց արծաթագոյն կատարներն աւելի սաստիկ կը շողային։

Հեռուն, ահեղ հրդեհի մը լոյսին պէս կարմրորակ, արեւը կը խոնարհէր, և իր ոսկեգոյն սկաւառակը կը նմանէր առասպելական կենդանիի մը մարմինին։ Ծիրանիփայլ լայն գիծեր կը կտրէին կոհակները, իբր թէ արիւնոտ առուակներ ճամբայ բացած ըլլային անագին զանգուածին մէջէն։

Հովը կը փչէր, արձակելով իր հեռաւոր աղաղակը, ցնցելով ալիքները, որոց փրփուրը ճերմակ փետուրներու պէս կը սրսկուէր։

Ժաք անշարժ կը մնար։

Բնութեան այդ հանդիսաւոր ձայնը կը թափանցէր իր սրտին ամենէն խորին թելերուն. առաջին անգամ ըլլալով ապրիլ կը զգար։ Հզօր, ուժեղ վերկենդանութիւն էր այդ։ Լիաթոքն կը շնչէր այդ բուրումները որք կը վերածնէին զինքը։

Ալ չէր մտածեր։ Չէր հարցափորձեր։ Անհուն վայելք մըն էր որ կը տիրէր իր վրայ։ Կը մոռնար անձուկ խրճիթն ուր այնքան երկար ատեն տառապած էր։

Երբ թաղուած էր բնութեան ներշնչած այս հայեցողութեան մէջ.

—Եկէ՛ք, ըսաւ ձայն մը ետեւէն։ Ժամանակ է։

Ժաք սարսռաց և ետին դարձաւ մէկէնիմէկ։

Խօսողն իր պահապանն էր։ Երիտասարդը ձեռքը ճակտին տարաւ։ Ուր գտնուիլը մոռցած էր։ Սրտի սեղմում մը զգաց։

—Եկէ՛ք, կրկնեց մարդը։

Ժաք անոր հետեւեցաւ։ Դուրս ելան տունէն։

Այս անգամ իր ձեռքերն ա՛լ կապուած չէին։ Ժայռին կատարէն երկարող նեղ ճամբուն վրայ նաւազի զգեստով երկու մարդեր կը սպասէին։ Ժաք, հետաքրքրուած, շուտով մը իջաւ զառիվայրէն։ Հինգ վայրկեան ետքը չորս մարդերը եզերք հասան։

Հոն, մակոյկ մը խարսխուած էր։

Ժաք մէջը մտաւ։ Նշան մը տրուեցաւ, և նաւակը, ուժգնութեամբ մղուելով, սահեցաւ ալիքներուն վրայէն։

Երիտասարդը մանկային ուրախութիւն մը կը զգար։ Աչքերն առջին յառած, ժպտաշուրթն, կը թողուր ինքզինքը նաւակին ճօճումներուն որ ալիքներուն մէջ կը մխրճէր, յետոյ մէկէն ի մէկ կը ցցուէր… Թիակները կ'իյնային, կանոնաւոր շարժմամբ, և Ժաք կը նայէր ճերմկոտիկ փրփուրներուն որք ամեն մէկ հարուածին ծովուն մէջ կ'իյնային ադամանդներու պէս։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ԱՊՐԻԼ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐԴԻ ԿՂԵՐՆ ՈՒ ՎԻՃԱԿ ԱՄՈՒՐԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսայի կրթական, կրօնական և գեղարուեստից նախարար Պ. Սբիւլլէրի դաւանանքը «Նոր ոգւոյն» վրայ (l'esprit nouveau) նոյնքան հռչակ հանած է որքան Կամպէտտայի հանրածանօթ դաւանանքը՝ «Կղերականութիւնն է մեր թշնամին»։ Կը յիշուի թէ իր նախկին պետին և բարեկամին այս կարծիքը Պ. Սբիւլլէր յամառ չգտաւ Ֆրանսայի բարեփոխեալ վիճակին, և ամեն առթիւ կոչում կ'ընէ հանրապետականներուն՝ հաշտ ոգւով վարուելու կղերին հետ, վայրապար չհալածելու կրօնասէրներն ու կրօնային հաստատութիւններն, և այլոց վրայ յարգելու այն խղճի ազատութիւնը զոր ժամանակաւ իրենց հաշւոյն խնդրած և ձեռք բերած էին, — հարիւր տարի առաջ։

Ֆրանսացի կղերին նկատմամբ հանրապետականներուն ընթացքի փոփոխումը քանի մը որոշ դէպքերու արդիւնք է։ Մին է Պապին առաջին քայլն առած ըլլալը՝ թողլով իր հակահանրապետական ընթացք և յորդորելով կաթոլիկներն որ սիրով ճանչեն և յարգեն հաստատուած դրութիւնն։ Երկրորդն է հանրապետական դրութեան անվիճելի կերպիւ հիմնուած ըլլալն երկրին մէջ, ուր կղերային ընդդիմութիւններէ վախնալու տեղի չունին։ Բայց երրորդ պատճառ մը կայ որուն վրայ կ'ուզենք մի քանի խօսք ըսել այսօր։—Ֆրանսացի կղերն իր վարուց ու բարուց արժանաւորութեամբ ալ յարգանք ազդած է նոյն իսկ իր հակառակորդներուն, և քաղաքական կիրքերը դադրելուն պէս, հակակղեր տարրերն անգամ պարտաւորուած են ճանչնալ թէ իրօք անխաձելի մարմին մ'է Ֆրանսայի արդի կղերը։

Ֆրանսացի յեղափոխականներուն սպարապետը՝ Ռընան՝ որոյ քննադատութիւններն աւետարանական պատգամի պէս կ'ընդունին իր ազգակիցներէ շատեր, թէեւ կաթոլիկ Եկեղեցին քննադատելէ չէ դադրած, բայց ֆրանսացի կղերին համար այսպէս կը վկայէ. «Ես 13 տարի անցուցի եկեղեցականներու ձեռաց մէջ. (Սէն-Սիւլբիսեան կրօնաւորաց աշակերտն եղած է։) Գայթակղութեան ստուերն անգամ չտեսայ անոնց մէջ։ Բարի եկեղեցականներ միայն ճանչցայ։» —Յիսուն հազար ամուրի եկեղեցականք կան Ֆրանսայի մէջ, և հազուադէպ են այն դէպքեր ուր ֆրանսացի եկեղեցականաց վարմունք բարոյականի պատուէրներուն հակառակ ըլլան։ Եթէ ֆրանսացի կղերը գայթակղական կեանք վարէր, եթէ բարուց ապականութիւն սովորաբար կարծուածին չափ տիրէր անոր մէջ, անհնար էր որ ծածուկ մնար։ Աշխարհիկ նիւթերու վրայ գրող ֆրանսացի հրապարակագիր մը, (որ իր գրուածներէն դատելով կղերասէր կամ կրօնասէր մէկն ըլլալ չի թուիր,) կը գրէ թէ «յատկապէս այս տեսակ նիւթերու սահմանուած լրագրեր կան, որոց բանն ու գործը կրօնի վարդապետութիւններն ու կղերին վարմունքը քննադատել է, և եթէ այնպիսի գայթակղութիւնք գոյութիւն ունենային, անշուշտ չէին վարաներ իրենց էջերն անոնցմով լնուլ։»

Յայտնի է թէ փորձութիւնք պակաս չեն այս կղերին համար։ Ֆրանսահայ մեծագոյն մասը բարեպաշտ է, կամ գէթ կրօնային ձեւական պարտաւորութեանց կատարման նախանձախնդիր։ Կը խոստովանուին իրենց ամեն մեղքերը, գործուածներն ինչպէս և խորհուածները, կը պատմեն կուսակրօն քահանային։ Հա՞րկ է ըսել թէ անոնցմէ շատեր գեղեցիկ են, և իրենց ըրած պատմութիւնք կրնան գրգռիչ ըլլալ անփորձներու համար։ Բայց հաւատքը կամ բարեկրթութիւնը, կրօնական կոչումը, կամ իր ուխտին և պաշտօնին արժանապատուութիւնն յարգող մարդու պարտաճանաչութիւնը կը սրբանդեն կղերն, որ չի շեղիր ուղղութեան կամ վայելչութեան շաւղէն։ Իր պարկեշտութեան փառաւոր անձերը չի վտանգեր, և մինչեւ իսկ զինք փորձել ուզող Եւայի աղջիկներէն չի հրապուրուիր։ Անշուշտ, մարդ սխալական է. բայց այս կղերին պատիւն իսկ՝ որով այնքան աշխարհիկ գրողներու գովեստին կ'արժանանայ՝ իր մէջէն տկարացողներուն, սխալողներուն բացառութիւն մ'ըլլալն է, ո՛չ թէ ընդհանուր կանոն։ Գիւղային վայրեր ամուրի կղերին իր կոչման և ուխտին հաւատարիմ մնալը թերեւս այնքան դժուար չէ, որքան քաղաքներու պերճանքին ու շուայտութեան մէջ, և մանաւանդ Փարիզի նման քաղաքի մը մէջ, զոր Փարիզցիք իրենք Նոր Բաբելոն կը կոչեն, կամ նորագոյն բացատրութեամբ Քապոդէններու քաղաք (Cabotinville), և զոր աւելի խստասիրտք կը կոչեն Սոդոմ Գոմոր։ Հաճոյքներու վայելքներու չնաշխարհիկ ոստանին մէջ հոսանքէն չմղուիլ յաջողիլ և իր պարկեշտութեան և ուղղամտութեան համբաւն անարատ պահել՝ կրցնէ պատուաբեր է ֆրանսացի կղերին համար։ Այս եկեղեցականք ամեն տեղ կը մտնեն կ'ելնեն։ Մեծերու թէ պզտիկներու, հարուստներու թէ աղքատներու դուռներն իրենց առջեւ կը բացուին. աշխարհիկ կեանքէն չեն կրնար մեկուսանալ. զի «աշխարհիկ կղեր» կոչուած եկեղեցականք, որք Արեւմտեան Եկեղեցւոյ մէջ ամուրի են, չեն կրնար վանքերու մէջ մեկուսանալ ապրիլ։ Բուն կրօնաւորները տարբեր դասակարգ մ'են, որոց համար թերեւս այնքան դժուար չըլլայ մարմնական փորձութեանց դէմ դնել։ Հարուստներն և աղքատները կը հրաւիրեն եկեղեցականները, կը դիմեն եկեղեցականներու՝ երբեմն խորհրդատուի, գիտնալով թէ անոնք անշահախնդիր ոգւով պիտի տան լաւագոյն խորհուրդը կեանքի փորձութեանց և դժուարութեանց մէջ։ Ինչո՞վ է որ անխտիր ամեն դասու ժողովրդեան մէջ յարգ և համարում կը վայելեն այս եկեղեցականք. —Իրենց բարեկրթութեամբ, պատուաւոր կենցաղավարութեամբ, փորձեալ պարկեշտութեամբ։

Այսպիսի կղեր մը, ինչ որ ալ ըլլան իր անցեալ թերութիւնք, և ինչ կորուստ ալ կրած ըլլայ նոյն թերութեանց պատճառաւ, տակաւին ոյժ մ'է այս աւուր ընկերութեան մէջ, և հանրապետական վարչութիւնն անգամ ի նկատ կ'առնու այն ոյժ, ու ո՛չ միայն չուզեր անոր դէմ կռուիլ, այլ զայն յօգուտ իրեն ի կիր արկանելու միջոցը կը փնտռէ։ Ըսել է թէ եկեղեցականութեան ոյժը միայն իր քարոզած աւետարանական սկզբունքներէն կախում չունի, այլ նաեւ իր անհատական բարք ու վարքէն, իր հմտութենէն, իր պարկեշտութենէն և իր հանրօգուտ գործունէութենէն։ Այս ճշմարտութիւնը կ'արժէր ի վեր հանել Պ. Սբիւլլէրի նոր յայտարարութեանց առթիւ, որչափ ևս Ֆրանսայի ընկերական պայմաններն իրեն սեփական հանգամանք մ'ունենան։ Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՐՍՆԻՔ.—Երեկ փառաւոր հարսնիք մը տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Քոպուրկ քաղաքին մէջ, աննման շքեղութեամբ։ Կարգուողներն էին Վիքթորիա Թագուհւոյն երկու թոռները. զի Քոպուրկի դքսին երկրորդ դուստր Վիքթորիա Մէլիդա իշխանուհին կ'ամուսնանար Հէսի մեծ-դքսին հետ։ Արդ, Քոպուրկի դուքսը Վիքթորիա Թագուհւոյն երկրորդ որդին է (Էտինպուրկի դուքսն). և Հէսի մեծ-դուքսն ալ որդին է Անգլիոյ Թագուհւոյն հանգուցեալ աղջկան՝ Ալիս իշխանուհւոյն։ Հարսնիքին ներկայ էին Թագուհւոյն Օգոստափառ թոռը Վիլհէլմ կայսր, Քոպուրկի դքսին կնոջ (քոյր Ալեքսանդր Գ. Կայսեր) եղբօրորդի Զարեւիչն՝ իր եղբայրներով ու հօրեղբօրորդիներով, Յունաստանի թագաւորն ու թագուհին, և անոնց խնամին՝ Կալլէսի իշխանն՝ Անգլիոյ գահաժառանգն, ինչպէս և Յունաստանի գահաժառանգ Կոստանդինոս իշխան իր կնոջ՝ Սոֆիա իշխանուհւոյն հետ, որ Վիլհէլմ կայսեր քոյրն է։ Քոպուրկի դքսին անդրանիկ դուստր Մարի իշխանուհին, որպէս կը յիշուի, աւելի քան տարի մ առաջ ամուսնացաւ Ռումանիոյ գահաժառանգին հետ. բայց երկրորդ աղջկան ամուսնութիւնն անդրանիկին ամուսնութենէն շատ աւելի փառաւոր եղաւ. զի Քոպուրկի դուքսն այժմ անկախ վեհապետ մ'է, և ոչ թէ լոկ Թագուհւոյ մը որդի, և ամուսնութեան իր մայրաքաղաքին մէջ տեղի ունենալուն առթիւ ուզեց ամենայն ինչ շքեղ ոճով կատարել։ Թէեւ խնայողութիւնն աւանդական է Վիքթորիա Թագուհւոյն ընտանեաց մէջ, բայց այս հարսնիքին առթիւ ծախք չէ խնայուած, քանի որ այնքան օգոստափառներու և վեհափառներու համախմբում դուն ուրեք կը պատահի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ընդհանուր դատախազին պահանջմամբ, գրաւեցաւ [illegible] թերթն, որ Ումպէրդօ թագաւորին Ֆիկարոյի թղթակցին հետ տեսակցութեան առթիւ ֆրանսական մամլոյն առաջին տպաւորութեան ներքեւ հրատարակած աննպաստ յօդուածներէն քաղուածներ ըրած էր։

ԱՆԳԼ. ԲԱՆԱԿ.—Անգլ. նաւատորմին ոյժի պակասութեան վրայ գրուածներուն ու խօսուածներուն արդիւնքն այն եղաւ որ շաբթուս մէջ Խորհրդարանին մատուցեալ ելմտացոյցին մէջ մեծկակ գումար մը յատկացուած է նաւատորմը զօրացնելու համար։ Հիմա, Սէնդ-Ճէյմս Կէզէթի նախաձեռնութեամբ, նոր խնդիր մը կը բացուի՝ ցուցնելու համար անգլ. բանակին անբաւականութիւնը։ Եթէ նաւատորմն Անգլիոյ պաշտպանութեան Ա. գիծն է, բանակն ալ Բ. գիծն է, և նոյնքան պէտք ունի զօրացնելու, կ'ըսեն այս նոր պայքարին յարուցանողները։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Բարձր. Նուպար փաշա այս անգամ փոխանակ արտաքին գործոց Նախարարութեան, Ներքին գործոց Նախարարութիւնն ստանձնեց՝ նախարարապետի պաշտօնին հետ։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնն յանձնուեցաւ Պուտրոս փաշայի, որ Ղպտի է։ Պատերազմական նախարար՝ Մուսթաֆա Ֆէհմի փաշա, դատական՝ Իպրահիմ Ֆուատ փաշա, կրթական և հանրօգուտ շինութեանց՝ Ֆախրի փաշա։ Ելմտական նախարարի կարեւոր պաշտօնը կը վարէ Մազլում փաշա, որուն նոր նախարարութեան անդամակցիլը կասկածելի կ'երեւէր ի սկզբան։ Ֆրանսական մամուլը գովեստիւք կը խօսի նոր վարչապետին վրայ, յիշեցնելով թէ այս պետական մարդ 1835ին ծնած է Իզմիրի մէջ, և իր կրթութիւնն ամբողջացուցած է Զուիցերիոյ և Ֆրանսայի մէջ։ Քարտուղար եղած է անուանի Մէհմէտ Ալի և Իպրահիմ փաշաներու, յետոյ հանրօգուտ շինութեանց, արտաքին գործոց և դատական գործոց Նախարար Խտիվ Իսմայիլ փաշայի օրով, և իր նախարարութեան օրովն էր որ Խտիվական ատեանն հաստատեցաւ կայսերական հրովարտակաւ։ Նուպար փաշա վերջին անգամ 1888ին նախարարապետութենէ հրաժարեցուցուած էր Խտիվ Թէվֆիք փաշայի օրով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ Պ. Քազիմիր Բէրիէ վարչութիւնը նոյն ուղղութեան կը հետեւի 1895ի ելմտացոյցի պատրաստութեան մասին զոր Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ ընդունած է 1895ի ելմտացոյցին համար. այն է՝ մեծ տեղ մը տալ յօգուտ գործաւորական դասուց ըլլալիք զոհողութեանց։ 1895ի ֆրանսական ելմտացոյցին մէջ իբրեւ թերհաշիւ նշանակուած է մէկ ու կէս միլիոն ֆր.ի գումար մը, աւելցնելու համար «փոխադարձ օգնութեան գործաւորական ընկերութեանց» 35,000 անդամներուն հանգստեան թոշակներն։ Թէ Անգլիա և թէ Ֆրանսա սկզբամբ ընդունած են «հանգստեան թոշակ գործաւորներուն համար. Այս դրութեամբ, գործաւորք եթէ իրենց ներկայն ապահովեն, ապագային համար հոգ ընելու պատճառ պիտի չունենան այլ եւս. նմանապէս թշուառ ըլլալու երկիւղ պիտի չունենան, եթէ գործի մէջ արկածի պատահելով աշխատելու անկարող ըլլան։

ԱՆԳԼԻՈՅ Արմատականք գոհ չեն Ուկանտայի հեռաւոր երկրին վրայ բրիտանական թեւարկութեան հաստատումէն։ Անոնք կ'ուզեն որ Տէրութիւնն ըստ կարի քիչ ծախսէ հեռի տեղուանք, և աւելի ծախք ընէ երկրին մէջ իսկ յօգուտ գործաւոր և աղքատ դասերուն։ Պ. Լապուշէր դէմ պիտի խօսի կառավարութեան Ուկանտայի համար խնդրելիք վարկին, և եթէ պահպանողականք և միութենականք նախարարականաց օգնութեան չհասնին, Լորտ Ռօզպէրի պիտի չկրնայ պէտք եղած վարկն ընդունիլ Խորհրդարանէն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— 160 միլիոն մարքի փոխառութիւնն 3% հրապարակ կը հանուի ապրիլ 12/24ին, 100նոց թուղթն 88ի հաշուով։

ԱԼԶԱՍ ԼՈՐԷՆԻ մէջ նոր ծրագրին համեմատ իրարմէ անջատ բերդերուն շինութիւնը փութով յառաջ կը տարուի, և մինչեւ աշուն պիտի վերջանայ։ Քանի մը երկաթուղիք կը բանին յատկապէս այս շինութիւնները փութացնելու համար։

ՖՐԱՆԶ ԺՈԶԷՖ ԿԱՅՍԵՐ գահակալութեան 50 ամեակին առթիւ (որ 1898ին պիտի տօնուի,) պիտի շինուի «Ժողովրդական Պալատ» մը, Վիէննայի մէջ, նման համանուն շէնքին ի Լոնտոն, ուր ժողովուրդը ձրիապէս պիտի գտնէ ընթերցասրահ, մատենադարան, նուագահանդէս, հնութեանց թանգարան, ձրի հրապարակախօսութեանց սրահներ, ևլն։ Պարկեշտ գործաւոր և արհեստաւոր դասին համար ձրիապէս և օգտակարապէս ժամանակ անցունելու տեղեր են այս հաստատութիւնք։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — [illegible] —Ռուսիոյ կրթական նախարար կոմս Դէլիանովեան որոշեց պակսեցնել ռուսական գիմնազիոններու մէջ ուսանող Հրէից թիւը, «նկատելով թէ անոնք աննպաստ ազդեցութիւն ի գործ կը դնեն օրթոտոքս աշակերտաց վրայ»։ Ռուսական գիմնազիոններուն մէջ Հրէայք աշակերտաց 10 առ 100 են. իսկ Օտեսայի մէջ՝ 100 ին 40 են։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑ. — 1895ի ֆրանսական ելմտացոյցին մէջ, հասոյթք ենթադրուած են երեք միլիառ 424 միլիոն 407 հազար ֆր։ Ծախքերն երեք միլիառ 423 միլիոն 803 հազար. հետեւապէս հասոյթք կէս միլիոն աւելի են։ Թէեւ ի սկզբան 140 միլիոն ֆր. բաց մը կը գուշակուէր, բայց ֆրանսական 4½ արժեթղթին տոկոսի զեղչման, տուրքից յաւելման և երկաթուղեաց ընկերութեանց վճարելի պետական նպաստներուն կամ երաշխաւորութեան գումարին զեղչման շնորհիւ, բաց մնացած չէ։ Ֆրանսա 1895 տարւոյն մէջ իր բանակին և նաւատորմին համար ծախք պիտի ընէ 926 միլիոն ֆր։

Պ. ՔՐԻՍՊԻ աչքին վարագոյր իջնել սկսած ըլլալով, առաջիկայ ամրան մէջ գործողութիւն մը պիտի կատարուի։

ԻՇԽԱՆ ՊԱԼՏԱՍԱՐԷ ՊՈՆՔՈՄՓԱՆԻ, հռչակաւոր չափագէտն, որ երեւելի տեղ մը կը բռնէր Իտալացի գիտնոց կարգին մէջ, այս օրերս մեռաւ ի Հռոմ։ 1821ին ծնած էր։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՕՆ շատ կը կարդայ։ Ինչպէս առանց սնունդի չըլլար, առանց կարդալու ալ չըլլար այս եզական տաղանդ։ Բայց Պ. Կլատսթոնի դուստրը, Տիկին Հէլէնա Տրիու, պաշտօն ունի իր հօր զրկուած ամեն գիրքերն անգամ մը աչքէ անցունել, զատելու համար ա՛յն գիրքեր զորս մանաւանդ կը սիրէ կարդալ Պ. Կլատսթոն։ Շատ շուտ կը կարդայ Պ. Կլատսթոն։ Սովորական հատոր մը մէկ ժամուան մէջ կը լմցնէ։

Պ. ԿՈՐՆԷԼԻՈՒՍ ՎԱՆՏԷՐՊԻԼՏ, ամերիկացի միլիառատէրն, հասարակ գործի տէր մարդու մը պէս կ'աշխատի դեռ։ Ամեն առտու ժամ 10ին (Ը. Ե.) իր գրասենեակն է ի Նիւ Եորք, և մինչեւ իրիկուն գործով կը պարապի։ Գիշերն ալ միշտ գործ մ'ունի, եթէ երեկոյթ տալու կամ երեկոյթի մը գտնուելու հարկին մէջ չըլլայ։ Իր ընտանիքին կառավարած հսկայական մեծ երկարութեամբ երկաթուղիներու ամեն մանրամասնութիւնները գիտէ և ինք կ'ուղղէ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 19 ապրիլ. — Ռայխսթակն քուէարկեց Սակարանի վրայ տուրք դնող օրէնքը։ Նստաշրջանը փակեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.—Եգիպտոսի ֆրանսական գործակատար Ռէվէրսօ մարքիզն աստիճանի բարձրացմամբ այլուր կը զրկուի։ Թանժէրի դեսպան Տ'Օպինեի կոմս Պուբրէ կը զրկուի։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Կ. Պոլսոյ դեսպան կարգեցաւ Պ. Վլատան Կէօրկէվիչ։

ՀՌՈՄ.— Արմատական Պ. Իմպրիանի դիտողութիւն ըրաւ Պ. Քրիսպիի սպառնալից լեզուին դէմ, յորմէ անանկ կը հասկցուէր թէ Ժողովոյ լուծման հրամանագիրն արդէն իր գրպանը դրած ըլլայ։ «Ո՛չ, ո՛չ, ըսաւ Պ. Քրիսպի, տակաւին այն հրամանագիրը ձեռք չբերի»։ Պ. Քրիսպի խոստովանեցաւ թէ երբեք քիչ մը խիստ խօսած էր, բայց յայտարարեց թէ միշտ ամենախորին յարգանօք կը յարգէ Ժողովը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Պանքային մէջ տրամադրելի պահեստից համեմատութիւնը բարձրացած է 63.25 առ 100ի։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ 8 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 31
3 » Փարիզի		22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Նրէկ երեկոյ փակ. (Միաց. Դ. Շարք)		25 38½
Թեւայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	25 38½
Կէս օրին		25 39
Թանձիլաթի Օսմանիյէ նէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

[illegible] Ա.		58 50
» B.	»	37
» C.	»	27 30

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Ոս.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քոնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկ.	19 11
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108 12½
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 10
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմիք	»	51 15
[illegible]	»	8 52
Մեծ. արծաթ (տարբ.)	»	108 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	96
Թասֆիյէ	»	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 19 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	99 60
» » Նոր 3½%	107 60
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	23 62
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	108 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	438 75
Պանք Օթոման	629 68
Քրէտի Լիոնէ	733 75
Իտալական Ռանթ 5%	76 60
Եգիպտական միացեալ	522 81
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 165
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտ)	432 50

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Ապրիլ

Անգլ. քոնսոլիտ	100 18
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 50
» » » Գ.	58 50
» » » Բ.	36 75
» » » Ա.	24 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	102 25
Պանք Օթոման	15 12
Այտընի երկաթուղի	12 50
Գասապայի երկաթուղի	17
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	103 62
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տոմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	105 25
Հելլենական 5%	33
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 362

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Ապրիլ

Օսմանեան Երկաթուղի	102 40
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 360
» Փարիզի »	80 80

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրը չորեքշաբթի օրը Աալիյէի պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։

Խառն Ժողովն չորեքշաբթի օրը ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ.

Քաղաքական Ժողովոյ նախորդ նստի որոշման համաձայն՝ անցեալ կիրակի օր Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ խորհրդարանը մասնաւոր ժողով գումարուած էր նոյն եկեղեցւոյ սեպհական նոր կալուածին ամբողջացման խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար և արդիւնքը տեղեկագրուած էր Ժողովականներէն Եուսուֆեան, Բաբազեան և Ասատեան էֆէնտիներու կողմէ, որք ներկայ գտնուած էին նոյն գումարման։ Խառն Ժողովը մատուցեալ յայտագրէն հասու եղաւ որ նոյն գումարման մէջ շէնքին ամբողջացումն անհրաժեշտ դատուած է, անոր յետաձգումը վնասակար համարուելով և վարչութեան իրաւասութեան վերապահուած է պէտք եղածը տնօրինել որպէս զի ցարդ ծախք եղած 11,000 ոսկւոյ գումարին վրայ 3000 ոսկւոյ նոր վարկ մ'ալ տրուի շէնքին ամբողջացման համար։

Ժողովն նկատելով որ այս շինութեան համար պահանջուած ծախուց գումարը թէեւ կ'անցնի նախատեսեալ գումարին քանակութիւնը, սակայն սկսուած շինութիւն մը չկրնար անաւարտ թողուլ առանց նորանոր վնասուց տեղի տալու, որոշեց շէնքին ամբողջացման համար խնդրուած 3000 օսմանեան ոսկւոյ նոր վարկն ալ տալ, ջերմապէս յանձնարարելով Բերայի թաղական խորհրդոյ և պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյն՝ որպէս զի որոշեալ գումարով շէնքն աւարտեն անպատճառ։ Եւ որովհետեւ պարտուց հատուցման յանձնաժողովոյ ատենապետ Էսաեան Յովհաննէս էֆէնտի հրաժարական մատուցած էր անձնական տկարութեան պատճառաւ, ժողովը նկատելով որ Էսաեան էֆէնտիի աջակցութիւնն այս գործին մէջ անհրաժեշտ է և իր ընկերակիցք ամեն պատրաստականութիւն ցոյց կուտան դիւրելու իր աշխատութիւնը, անընդունելի դատեց հրաժարականն ինչպէս մերժած էր արդէն յանձնաժողովոյ միւս անդամոց հրաժարականն և որոշեց կոչումն ընել իր բարեպաշտական զգացմանց որ հաճի շարունակել իր գնահատելի աջակցութիւնը։

Տիարպէքիրի վիճակին կրօնական և քաղաքական ժողովներու երկամեայ պաշտօնավարութեան շրջանն աւարտած ըլլալով, գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կողմէ նոր ընտրութիւն կատարուած և տեղեկագրուած էր արդիւնքը։ Ժողովն վաւերացուց կատարուած ընտրութիւնն և որոշեց յղել այդ ժողովոց վաւերացման կոնդակը։

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ այլ և այլ յարաբերական խնդիրներով և խորհրդակցելով մէկ քանի թափուր մնացած վիճակաց հովուութեան խնդրոյն վրայ, որոշեց այդ մասին կարեւոր տնօրինութիւններ ընել յետ Զատկի։

Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական ընկերութեան ընդհ. ժողովոյ մարտ 26 ի նիստին մէջ կարդացուեր է 1893 ի գործառնութեանց տեղեկագիրը, ուսկից կ'երեւի թէ Ընկերութիւնը 1893 յունուար 1 ին պատրաստ ստակ ունէր 1625 րուպլի 71 կոպէկ. նոյն տարին գանձած է 5052 րուպլի 79 կոպէկ (որուն 2139 րուպլի 12 կոպէկը գրքի վաճառումէ). ըսել է ընդամենը 6678 րուպլի 50 կոպէկ ունեցեր է, զոր ծախսեր է։ Այս ծախքերուն մէջ է 4298 րուպլի 11 կոպէկ գրքերու տպագրութեան համար, որոց թիւն 20600 օրինակ է։

Առաջիկայ տարուան համար 6,600 րբ. հասոյթ կ'ենթադրուի, և նոյնքան ալ ծախք պիտի ըլլայ. 5686 րուպլի 14 կոպէկ յատկացուեր է գրքերու համար։

Գաւառները մինչեւ 2000 րուպլիի արժողութեամբ գիրք ապառիկ պիտի ղրկուին։

Ընկերութիւնը անցած տարի ունեցեր է 10 մշտական անդամ, 303 պատուոյ անդամ, եւ 27 քաղաքներու մէջ 36 անդամ։

Վարչական խորհրդին անդամ ընտրուեր են Պ. Պ. Խ. Խաչատուրեան, Ա. Տ. Գրիգորեան (գանձապետ) և Ամիրխանեան (քարտուղար)։

Խմբագրական ժողովին անդամ ընտրուեր են Պ. Պ. Փօչարեան, Հ. Առաքելեան, Բարխուդարեան և Պալաղեանց պարոնները։

—Բժիշկ Պ. Լեւոն Տիգրանեանց Երեւանի քաղաքագլուխ ընտրուեր է քաղաքային խորհրդին մեծամասնութեան քուէովը։ Այդ պաշտօնին յատկացուած տարեկան ռոճիկն է 2,400 րուպլի։ Պ. Տիգրանեանց յայտարարեր է թէ ինք ո և է վարձատրութիւն չուզեր ստանալ և իր ռոճիկը կը յատկացնէ քաղաքին հիւանդանոցին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիկին Սիրանոյշ և իրեն ընկերացող դերասանական խումբը որոնք քանի մը ամիս առաջ Ռուսճուք գացած էին թատերական ներկայացումներ տալու, այնտեղ շատ համակիր ընդունելութիւն գտեր են և մարտի մէջ Վառնա հրաւիրուեր են. այնտեղ ևս հինգ յաջող ներկայացումներ տալէ ետք՝ ապրիլ 1ին Ռուսճուք վերադարձեր են։ Վառնայի և Ռուսճուքի հասարակութիւնը շատ փայլուն ընդունելութիւն մը ըրեր է մասնաւորապէս տիկին Սիրանոյշին։

* * *

Իբր երկու ամիս առաջ Գատըգիւղի մէջ պատահած հրդեհէն այրած ըլլալով Մնակեան Էֆէնտիի բնակած տունը, իր բոլոր գոյքերը ու շատ մը թատերախաղերու ձեռագիրներ հրոյ ճարակ եղած էին։ Կը լսենք թէ խումբ մը թատերասէր ազնիւ անձինք մտադիր են ներկայացում մը տալ որուն հասոյթով բազմավաստակ դերասանապետը կարենայ մասամբ ամոքուիլ այդ հրդեհին պատճառաւ կրած վնասէն։ Տարակոյս չկայ թէ, երբ այս խորհուրդն իրագործուի, հանրութիւնը չպիտի զլանայ արդեամբ ցոյց տալու իր համակրանքը Մնակեան էֆէնտիի նկատմամբ, որ ճարտար ու վաղեմի արուեստագէտ մը ըլլալէ զատ, դերասանական սերունդներ կրթած ու հասուցած է։

Այրի Տիկին Զարուհի Ս. Էրզրումլըեան և իր զաւակները, Տ. և Տկն. Սիմոն Էրզրումլըեան և իր որդիքը, Տ. և Տկն. Մկրտիչ Էրզրումլըեան, Տ. և Տկն. Դաւիթ Էրզրումլըեան, Տ. և Տկն. Յովէլ Էրզրումլըեան, Տ. և Տկն. Գաբրիէլ Կամիրեան և իրենց որդիքը, Տ. և Տկն. Մելքոն Աղազատեան, Տ. Նշան Ալչըճեան, խորին թախիծով համակուած կը ծանուցանեն զմահ

ՄԵԾ. ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ԷՐԶՐՈՒՄԼԸԵԱՆԻ

իրենց ամուսին, հայր, եղբայր, մեծ հայր և ազգական, որ կարճատեւ հիւանդութեամբ հանգեաւ ի Տէր ի հասակի 52 ամաց։

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, շաբաթ, ի ժամ 3½ (ըստ Թրքաց) ի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ Խասգիւղի, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը և անտի պիտի ամփոփուի գիւղին ազգ. գերեզմանատունը։

8/20 Ապրիլ 1894 Կ. Պոլիս

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սպարապետական Դրան հետեւակ զօրաց դիւանին առաջին քարտուղար անուանեցաւ Նուրի պէյ, առաջին քարտուղար շինութեանց եւ ամրութեանց ճիւղին։

Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղար անուանեցաւ Նուրէտտին պէյ, որդի Բ. Դրան արարողապետ Ֆէրուխ պէյի։

Բաղէշի նահանգին կեդրոնական Նաիպ անուանեցաւ Նաիմ էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Կեսարիոյ։

Կէյվէի Նաիպ անուանեցաւ նախորդն՝ Ապտիւլլահման Բուշի էֆէնտի։

Զօրլըի Նաիպ անուանեցաւ Րիզա էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Ատաբազարի։

Կարնոյ Խնուս գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Հասան Ֆէհմի էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Պուլանըքի։

Այտընի Պըրղաղաճ գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Սիւլէյման Նէճաթի էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Քըրքըթի,

Երուսաղէմայ Նաիպ անուանեցաւ Նապլուսզատէ Մահմուտ էֆէնտի։

Կիպրոսի Նաիպ անուանեցաւ Աթաուլլահ էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Սէլանիկի, և իրեն յաջորդեց Երուսաղէմայ Նաիպ Միւսթէլիմ էֆէնտի։

Իւշագ գաւառակին առեւտրական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտներէն Բրազօմօս էֆէնտի, որ կատարեց օրինական երդումը։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պաղտատի Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Ապտիւլգատէր փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մէտինէի դատաւոր Եուսուֆ Սըտգը էֆէնտիի, Ռոտոսթոյի Նաիպ Մէհմէտ Սապիթ էֆէնտիի և Սեբաստիոյ Նաիպ Իպրահիմ Զիւհտի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ծովային Նախարարութեան շինութեանց պաշտօնեայներէն Միրլիվա Սիւլէյման փաշայի և Օսմ. Պանքայի Պաղտատի ճիւղին տնօրէն Պ. Վէֆիքիի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—([illegible]) Ապրիլ 5ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ ապրիլ 7ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ ո և է դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն [illegible] (ի Եէնիքէօյ) ապաքինած են։

ՆՈՒԷՐ.—Անատօլուի երկաթուղեաց վարչութիւնը հազար օսմանեան ոսկի նուիրած է ի նպաստ Համազգային Անկելանոցին։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.— Պելճիական դեսպան Պ. Նիէթ, որ մայրաքաղաքս վերադարձած է, երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ. Նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի եւ ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Օսմ. Պանքայի եւ Րէժիի տնօրէնք երէկ Մալիյէի պաշտօնատունն երթալով Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի հետ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Միւրէֆթէի Միլան գիւղին մէջ ապրիլ 4ին քոլերայէ երկու դէպք եւ ապրիլ 5ին մէկ։

—Սեբաստիոյ մէջ ապրիլ 5էն 6, քոլերայէ տասներեք դէպք։ Առաջուան բռնուածներէն տասը մահ եւ նորերէն մէկ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Ֆոն Քալիչէ երէկ իրիկուն արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Վիեննա, իր կնոջ ու զաւկին հետ։ Իր բացակայութիւնը պիտի տեւէ առ առաւելն երկու ամիս, այնպէս որ Ն. Վսեմութիւն յունիսին մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ մէջ, ինչպէս կ'երեւի առողջապահական ցուցակէն, քոլերա երեւան եղած ըլլալով, Բ. Դուռն, ըստ տեղեկագրութեան Առողջապահական վարչութեան, հրահանգ տուած է Նահանգին կուսակալին որպէս զի վարակեալ տուները ապանեխուելուն հարկ եղած դեղերով, հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու համար հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուին եւ եթէ հոն գտնուող բժիշկներն ու դեղերը բաւական չեն՝ տեղեկութիւն հաղորդել որպէս զի անմիջապէս ղրկուին։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԸ. — Զեռընհաս խնամութիւնն որոշած է պայմանաժամ մը տալ կառավարական այն պաշտօնէից որք պարտք ունին Պոլսոյ Ապահովութեան մնտուկին եւ եթէ այդ պայմանաժամէն յետոյ չվճարեն, իրենց ամսաթոշակաց մէկ չորրորդը վար դրուելով հատուցուի։

ԱՎԼԼԱՆ ծովակալին հրամանատարութեան ներքեւ գտնուող ռուսական նաւատորմը ապրիլ 2ին Սուտա (Կրէտէ) հասեր է։

ԱՏԱՆԱՅԻ ԲԱՄԲԱԿՆԵՐԸ. —Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը հրաւիրուած է քննելու Ատանայի բամբակներու խարդախութեան գործ մը։ Այս նպատակով յանձնախումբ մը կազմուած է Ֆէրիտ պէյէ, Հաճօբուլօ էֆէնտիէ, Կիւլպէնկեան Պատրիկ էֆէնտիէ եւ Պ. Ճոն Թոմսընէ, որ տեղեկագիր մը պիտի տայ այդ գործին վրայ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ. — Կայս. Իրատէ մը արտօնութիւն շնորհած է Օսմ. Պանքային 500,000 մեճիտիյէ մէկ եւ երկու ղրուշնոց արծաթ դրամի վերածել։

ՌՕՉԻԼՏՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿԸ. — Եգիպտական հարկովը երաշխաւորեալ օսմ. երկու փոխառութեանց (1854 եւ 1871) միացումը եւ տոկոսներուն զեղչումը կատարելու համար Ռօչիլտներուն պիտի գործակցի նաեւ Օսմ. Պանքան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքը նախընթաց օր Բ. Դուռն եւ ապա Ատլիէն երթալով՝ յաջորդաբար տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու դատական նախարարին հետ։ Նոյն օրը, Ն. Ամենապատուութիւն այցելեց կայս. Թանգարանը։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.— Առողջապահական վարչութիւնը կը հաղորդէ թէ, վերջին նիստին մէջ տրուած որոշման համաձայն, Կ. Պոլսէն ծովու եւ ցամաքի ճամբով մեկնողներուն համար Թուզլայի եւ Քալիքրաթիայի մէջ հաստատուած բժշկական այցելութիւնը վերցուած է այսօրէ սկսեալ։ Սակայն Կ. Պոլսէն Սեւ ծովու օսմ. Նաւահանգիստներէ մէկն եւ կամ Տարտանէլի Նեղուցէն անդին գացող ուղեւորներուն համար հաստատուած այցելութիւնն անփոփոխ կը մնայ։

ՆՈՐ ՊՈՐՍԱ.—Յայտնի է թէ Առեւտրական Սենեկին կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի իր կարծիքը յայտնել Պ. Ֆարայի ծրագրոյն վրայ՝ նոր շէնքի մը կառուցման համար, որ պիտի բովանդակէ դրամական պորսան, առեւտրական պորսան եւ առեւտրական սենեակը։ Այս յանձնախումբ իր վերջին նիստն բրաւ երեկ տեղեկագիրը պատրաստելու համար որ այսօր պիտի քննուի Առեւտր. Սենեկի ժողովին կողմէ։ Յանձնախումբն այն կարծիքէն է թէ առեւտրական պորսան պէտք է հաստատուի Պոլսոյ կողմն որ մայրաքաղաքիս կեդրոնն է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱԳ.— Սպարապետ Րիզա փաշա հեռագրած էր Նահանգաց կուսակալներուն որ տեղական կարագի նմոյշներ ղրկեն։ Տրապիզոն արդէն ղրկած է իր կարագէն որոյ մաքուր եւ անխառն ըլլալն հաստատուած է քիմիական քննութեամբ։ Այդ կարագները պահելու համար գործածուած եղանակին քիչ մը աւելի խնամք տանելով, առաջին կարգի արտադրութիւններ պիտի ըլլան անոնք։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Րէժիի հանգուցեալ ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆօռնիի հոգւոյն համար երէկ առաւօտ պատարագ մատուցուեցաւ Սէնդ-Էսբրի եկեղեցւոյն մէջ, ի Բանկալթի։ Այս արարողութեան ներկայ էին պապական նուիրակ Տ. Պօնէթթի եւ Տ. Ազարեան Պատրիարքը։ Խուռն եւ ընտրեալ բազմութիւն մը ներկայ էր, որուն մէջ կը նշմարուէին աւստրիական դեսպանատան ներկայացուցիչք, Րէժիի պաշտօնէութիւնը, երկրագործական նախարար Սէլիմ էֆէնտի Մելհամէ եւ այլ երեւելիք, սեղանաւորական եւ առեւտրական հաստատութեանց ներկայացուցիչք, աւստրիական վարժարանին ուսուցիչք եւ աշակերտք, [illegible] պահականաւին սպայակոյտն եւ այլք։ Ներկայք, մեկնելէ առաջ, իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին հանգուցելոյն այրիին՝ Օրիորդ Ֆօռնիի։

ՐԷԺԻՆ.—Վերջին մարտ ամսուան մէջ, օսմ. ծխախոտի Րէժիին հասոյթը եղած է 165,000 ոսկի, մինչդեռ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթը եղած էր 175,000 ոսկի։ Այս 10,000 ոսկիի նուազումը մասամբ կը վերագրուի Րամազան ամսուան մէջ սպառուած ծխախոտին սակաւութեան եւ մասամբ ալ ծխավաճառներուն յատկացուած զեղչին իջուցուելուն որ մարտի սկիզբէն գործադրուիլ սկսաւ եւ որուն պատճառաւ ծխավաճառները փետրուարէն մեծաքանակ ապրանք գնած էին։

—Իտալիոյ ծխախոտի Րէժիի վարչութիւնը մայրաքաղաքս ղրկեր է գործակալ մը որ պաշտօն ունի պայմանագիր մը կնքել օսմ. սիկառէթի արտածման ընկերութեան հետ, առաջին կարգի բոլոր այն սիկառէթներուն գնման համար որոնք կը փնտռուին իտալեան հրապարակին վրայ։ Եթէ պայմանագիրը կնքուի, տարեկան 30 միլիոն սիկառէթի գնում պիտի կատարէ Իտալիա։ Բանակցութիւնները յառաջ կերպով կը կատարուին։

—Լ. Հէրըլտ շահեկան ծանօթութիւններ կուտայ Ծխախոտի Րէժիին Ճիպալիի կեդրոնական մեծ գործարանին վրայ, որ Եւրոպայի նմանօրինակ մեծագոյն հաստատութեանց կարգը կրնայ դասուիլ։

Գործարանը 1500 հոգի կը բանեցնէ, որոնց 1000էն աւելին կին եւ մնացեալը էրիկ մարդ։ Գործարանին մէջ օրը 12,000 քիլօէն աւելի ծխախոտ կը կտրուի, 10,000 քիլօն 25 շոգեշարժ մեքենաներով եւ 2000էն 2400 քիլօն ալ ձեռքով։

Օրական 350,000էն 400,000 ծխախոտ ծրար կը պատրաստուի։ Մանկամարդ աղջիկներ կը կատարեն այս գործը, եւ տեսնելու արժանի է անոնց ճարտարութիւնն ու դիւրաթեքութիւնը։ Մասնաւոր մեքենաներ կը կշռեն ծրարը, եւ եթէ աւելի կամ պակաս կշռէ, ինքնաշարժ կերպով մէկդի կը նետեն։

Սիկառէթներու խողովակները շոգեշարժ մեքենաներով կը պատրաստուին առանց խէժի։ Իւրաքանչիւր մեքենայ օրական 30,000էն 40,000 խողովակ կը պատրաստէ։ Օրական 300,000էն 400,000 սիկառէթ կը պատրաստուի ձեռքով։

Թուղթերը, տուփերը, դանակները, խաւաքարտները, ամէն բան գործարանին մէջ կը պատրաստուին։ 100 ձիու զօրութեամբ երեք մեքենայ շարժման մէջ կը դնեն բոլոր մեքենաները։

ՊՈՒՇՏԻ ՊԷՅ, որդի Ծովային Նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի, կայս. Իրատէով շնորհեալ արտօնութեամբ երէկ իրիկուն Լոնտոն ուղեւորեցաւ, իւր ուսումը կատարելագործելու համար։

ՋՐՀԱՆԿԻՐ զօրաց վաշտերն աւելի կատարելագործեալ վիճակի մը վերածելու համար, կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Քաղաքապետութիւնը նոր գործիներ բերել տայ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը հրահանգ ուղղած է ամէն կողմ որ զինուորաց տրուելիք ուտեստները լաւ տեսակէ ըլլան, ուստի բրինձի, իւղի եւ այլոց նմոյշները հրամանատարներուն ղրկուած են ըստ այնմ կատարելու համար գնումները։

ԼՈՒԻԶԻԱՆԱ շոգենաւը, որ կը պատկանի անգլիական «Օուիրնդ Քըմբէնի» ընկերութեան, չորեքշաբթի օրը Պոլսոյ Նաւահանգիստը հասաւ։ Այս շոգենաւ որուն մէջ հարիւրէ աւելի զբօսաշրջիկներ կը գտնուին, այր եւ կին, մարտ 9ին Լոնտոնէ մեկնելով, այստեղ գալէ առաջ հանդիպած է Ճիպրալթար, Մալակա, Բալէրմօ, Բադրաս, Կորնթոս, Նաւբլիա, Պիրէոն եւ Իզմիր։ Վաղը պիտի մեկնի եւ պիտի երթայ Սանդորին, Մալթա, Ալժէ, Ճիպրալթար, Բիմութ եւ Լոնտոն։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան հասոյթք, վերջին մարտ ամսուան մէջ, 294,800 ոսկի եղած են։ Նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթը եղած էր 295,300 ոսկի։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութեան համար Լոնտոնէն Տրակօն անուն շոգենաւ մը գնուած է Մարմարայի ծովեզերը երթեւեկելու համար։ Այդ շոգենաւ, որ Պոլսոյ Նաւահանգիստը ժամանած է, նաւարանին առջեւ տարուած է ներկուելու եւ մաքրուելու համար։ Շոգենաւին տարողութիւնն է 170 տակառաչափ եւ արագութիւնը ժամը 11 էն 12 մղոն։

ՂԱԼԱԹԻԱ.—ԲԵՐԱՅԻ Թիւնէլին վարչութեան տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ 1893ին հասոյթը եղեր է 15,611 անգլիական ոսկի, որուն վրայ աւելցնելով վարձքէ գոյացած 357 ոսկի եւ տոկոսէ գոյացած 1916 ոսկի, ընդհանուր հասոյթը բարձրացած է 17,884 ոսկւոյ։ Կ. Պոլսոյ մէջ շահագործման ծախքը եւ Լոնտոնի մէջ ընդհանուր ծախքերը 9,639 ոսկի եղած են, այնպէս որ զուտ շահն եղած է 8,245 ոսկի, որ նախորդ տարուընէ աւելցած 542 ոսկւոյ գումարովը կ'ընէ 8,787 ոսկի։ Այդ գումարէն 3750 ոսկին պիտի գործածուի մէն մի բաժնի վրայ 6 շիլին շահաբաժին տալու, 4912 ոսկին պիտի անցուի պահեստի դրամագլխին որ այսպէս 48,000 ոսկիի կը բարձրանայ, եւ աւելցած 125 ոսկին ալ նոր հաշուին պիտի անցուի։

1893ին, Թիւնէլը փոխադրած է 3,508,743 ճամբորդ։ Թիւնէլին հաստատութենէն ի վեր ուղեւորներու թիւն երբեք այսքան չէր եղած։ Ինչպէս յայտնի է Թիւնէլի ընկերութիւնը արտօնութիւն ըստացած է իր գործառնութիւններն ընդարձակելու։ Ընկերութիւնը բանակցութեան պիտի սկսի կայսերական կառավարութեան հետ՝ իր արտօնութիւնը երկարացնելու համար։

ՀՌՈԴՈՍԻ մօտակայ Քէրբէ կղզւոյն մէջ կառավարական շէնք մը կառուցուած է գայմագամ Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ.ի ջանիւք։ Այդ շէնքի բացումը հանդիսաւոր կերպիւ կատարուեր է ի ներկայութեան կառավարական պաշտօնէից, երեւելեաց եւ ժողովրդեան։ Նոյն օրը հիմնարկէքը կատարուեր է իսլամ եւ ոչ-իսլամ տղայոց յատուկ նախնական վարժարանի մը։ Այդ երկու հանդէսներուն առթիւ բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան մէջ անցեալ տարի գործուած զեղծմանց համար ամբաստանեալ անձերու վերաբերեալ տեղեկագիրք այսօր Եղեռնադատ ատեանին կը յանձնուին, դատաստան տեղի ունենալու համար։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.— Առջի օրը, Օսմ. Պանքայի պաշտօնեաներէն մէկուն կինը Ֆէրիքիէ փողոցէն Թարլա-Պաշի գացած միջոցին, քսակահատ մը անոր կուրծքին բռունցքի ուժգին հարուած մը իջեցնելով, ժամացոյցն ու շղթան յափշտակեր եւ փախեր։ Թէեւ երկու անցորդներ փորձեցին ետեւէն վազել բռնելու համար, բայց քսակահատը անհետացեր եղած էր։

ՀԱՐՍԱՆԻԹ.— Եէնիքէօյի մէկ թաղին մէկ քանի տղայոց մէջ հարսանիթ երեւան եղած է, սակայն ամեն միջոց ձեռք առնուած է հիւանդութեան տարածումն արգիլելու համար։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմանեան դեսպանատան խորհրդականի օգնական Ապտիւլհագ Համիտ պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՀՐՁԻԳՈՒԹԻՒՆ. — Ոստիկանութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, տեղեկանալով որ անցեալ գիշեր ի Պէշիկթաշ պատահած հրդեհն, որ նպարավաճառի մը խանութէն ելած էր, դիտմամբ ձգուած է նոյն խանութին վարձակալ հելլենացի Եանիի կողմէ, քննութեանց ձեռնարկած է։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Մարգարեան էֆէնտի, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԿԱՐԿՈՒՏ.—Մարտ 14ին Հալէպի Բիլիս գաւառակին ու շրջակայից մէջ հաւկիթի խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով տասը վայրկեան չափ տեւեր եւ շատ մը ապակիներ կոտրեր է։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հալէպի հեծեալ ոստիկան-զինուորաց հազարապետն յաջողած է ձերբակալել Հիւսէյին, Մէհմէտ, Գասըմ ու Ճէնիտ անուն աւազակներն, որք անցեալները Հալէպի Օսմ. Պանքայի ճիւղէն Կ. Պոլիս ղրկուած դրամներու պահապան ոստիկան-զինուորաց վրայ յարձակած էին դրամները կողոպտելու նպատակաւ։

ԱԼՔՈԼ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը գրած է Պետական Խորհուրդին՝ շուտով աւարտել ալքոլի խնդրոյն համար կատարուած խորհրդակցութիւններն եւ արդիւնքը տեղեկագրել։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Մավրոկորտաթօ, որ ժամանակէ մը ի վեր բացակայ կը գտնուի, կիրակի օրը մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԹՐԻԵՍԹԷԻ մէջ Իքօնօմօ անուն մարդու մը աղջիկը մեռնելով երեք միլիոն ֆրանքի հարստութիւն մը թողած է։ Վախճանեալը օսմանեան հպատակ ըլլալով, գոյքերու արձանագրութեան գործողութիւնը կատարուեր է տեղւոյն օսմանեան հիւպատոսարանին կողմէ։

ԶԱՐԻՕՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ. — Էքիբէօփէօ կ'իմանայ թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երեք անգամ հրաւիրեր է Զարիօն վարժարանի նախորդ հոգաբարձութիւնը՝ հաշիւներ տալու, սակայն անոնք չեն համակերպեր եւ թէ այդ հաշիւներուն մէջ մինչեւ մէկ ատեան զեղծումներ գործուած են։

ՇԻՐՔԷԹԻ երկու նոր շոգենաւներէն մէկը անցեալ ուրբաթ Անգլիայէն ճամբայ հանուեր է դէպ ի Կ. Պոլիս։ Երկրորդ շոգենաւն ալ, թիւ 44, աւարտած է եւ պիտի մեկնի մօտ օրէն։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ շուկային հրկիզումը ծանուցինք նախորդ թուով։ Ապրանքներուն մեծագոյն մասը այրած է, ուսկից կը վնասուին Պոլսոյ վաճառականներէն շատեր որոնք գործ կ'ընեն Կեսարիոյ հետ։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ գործարանին մէջ շինուած փոքր տրամագծով 34 հրացաններու փորձը կատարուելով գոհացուցիչ արդիւնք մը տուած է։ Այդ գործարանին մէջ 17 դաշտային թնդանօթներ պիտի շինուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ թղթատարական վերատեսչութիւնը վիճակագրութիւն մը պատրաստած է որ ցոյց կուտայ հեռագրական եւ թղթատարական բոլոր կայաններու անունները։

—Այտընի Տէնիզլի գիւղաքաղաքէն քսան քիլօմեդր հեռուն գտնուած Հօնազ անուն գիւղախումբին մէջ եւ Գասթամունիի Պարթըն գաւառակէն հինգ ժամ հեռուն գտնուած Քալօս անուն նաւամատոյցը նամակատուներ հաստատուած են, ուր պարզ եւ յանձնարարեալ նամակներ կ'ընդունուին։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ առնուած հեռագրական տեղեկութեանց նայելով՝ Սաղէլ գետն ալ յորդեր է եւ Ճէզիրէի ու Պասմիքայի մէջեւ եղած հեռագրական թելերը կտրած ըլլալով պաշտօնեաներ ղրկուեր են նորոգելու համար։ Թղթատարները նաւակներով կը ղրկուին, որովհետեւ անապատները ողողուած են։ Հեռագրական հաղորդակցութիւնք ալ ուրիշ միջոցներով կը կատարուին։

ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Հռոմի բժշկական համաժողովոյ վերջին նիստերէ մէկուն մէջ, Տոքթ. Վիօլի խօսեր է Թուրքիոյ մէջ մանուկներու վրայ տիրող հիւանդութիւններու մասին։ Շարունակական տենդ մը կայ միշտ անփոփոխ, 6—7 տարեկան տղոց վրայ. տենդ որ երեք չորս շաբաթէն կ'անցնի ծոմապահութեամբ, սենեկի օդաւորումով, պաղ լոգանքներով, եւ քիչ քանակութեամբ ֆենասէդինի գործածումով։

Աքլորախեղդի վրայ խօսեր է որուն շատ չեն ազդեր ներքին եւ արտաքին դեղերը. օդի եւ տեղի յարատեւ փոփոխումը միայն բարւոքում առաջ կը բերէ. այս տղաքներուն վրայ իբր դարման կատարուած պատուաստները ապարդիւն եղած են։

Ոսկրաթեքութիւնը արդիւնք է յոռի սննդառութեան։

Սա հետեւութիւններն հաներ է.

1. Թէ տանկէ եւ ինֆլուէնցայէ ետք հիւանդութիւնները ծանր կերպարանք առած են տղոց վրայ.

2. Թէ շատ տաք տենդին մէջ լոգանքը գործածական չէ եւ թէ անուշահոտ պաղ ջուրի լոգանքներ կ'ըլլան, եւ փոքր չափով ֆենասէթին կը գործածուի.

3. Թէ արուեստական կաթնտուութեան մէջ պէտք է դիմել զտուած կաթի, զոր փոքր շիշերու մէջ լեցնելու է.

4. Թէ տիրող հիւանդութիւնները շրջանական չեն.

5. Թէ լաւ արինառութիւնները շատ անգամ յոյժ օգտակար են։

Տոքթ. Վիօլի հաստատեր է նաեւ թէ պատուաստը անհունապէս տարածուած է Թուրքիոյ, Ասիոյ, Աֆրիկէի եւ Պարսկաստանի մէջ։

Տոքթօրը որ այս պահուս կ'այցէ Ֆիօրէնցայի, Թուրինօի եւ Միլանի հիւանդանոցներու մանկանց սրահները, քանի մը օրէն աստ պիտի դառնայ։

Մեր ընթերցողներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Մէճմուաը Լահըգաը Գավանին անուն նոր հրատարակուած գրքին ծանուցման վրայ։ Օրէնքներու այս հաւաքածուն օգտակար է իրաւաբանական ու դատական գործերով զբաղող ամեն անձանց համար։

ՉՄՇԿԱԾԱԳԻ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

1888 տարիէն ի վեր Չմշկածագի երկրագործական վիճակը տարուէ տարի կը յետադիմէ. Նշանաւոր հողատէրն իսկ այս 6—7 տարւոյ մէջ ստիպուած է հրապարակէն գնել իւր ուտեստի ցորեանն։ Այս վիճակի մատնուելուն պատճառն է գէլ կոչուած միջատն, որ բոյն դրած հողին մէջ, ձու ածելով, տարուէ տարի կը բազմանայ եւ բոլորովին կ'ոչնչացնէ երկրագործին վարուցանը։ Ցանիւի սկիզբները այդ միջատներ գունդագունդ կ'իջնեն արտերուն վրայ եւ կը ծծեն կաթ եղած ցորենը։ Խեղճ երկրագործն ի տես այդ աւերիչ միջատին ձեռքերը խաչաձեւ կուրծքին դրած՝ կը վազէ եկեղեցի։

Զմրան այս վերջերն (փետրուարի սկիզբները) ամեն տարի վարուցան կ'ընէին մինչդեռ այս տարի դաշտն համակ ձիւնով ծածկուած է, որ նշան է յառաջիկային մէջ բնաւին հունձք չըլլալուն։ Արդէն ցորենի վերին սղութեան պատճառաւ՝ երկրագործք չը կրցին աշնացան ընել. այն երկրագործը որ տարին 20 գրիւ սերմ կը ցանէր, այս տարի 3—4 գրիւ չէ կրցած ձեռք ձգել եւ ցանել։ 20 օրէ հետէ այս կողմերն առատ ձիւն տեղայ եւ ցրտին աստիճանը զերօէն 10° վար իջաւ։

Ասկէ մի քանի ամիսներ առաջ մօտակայ քաղաքներէն՝ Մալաթիայէն, Տիգրանակերտէն եւայլ տեղերէ ջորեպանք ցորեան կը բերէին. այժմ դադրած է ցորենի արտածումը որով աւելի ծանրացած է տեղացւոց վիճակը։ Զմրան այս ցրտէն գիւղացին քաղաք կը վազէ մուրալու եւ կամ «չալակ մը» ձեռք ձգելով գիւղ տանիլ եւ կտոր մը հաց ճարել. քաղաքէս 3 ժամ հեռաւորութիւն ունեցող գիւղերէ շատեր 40-50 օխա «չալակ» կը տանին 40 փարայ ձեռք ձգելու համար։ Հրապարակի վրայ ամեն օր կը տեսնուին կերակուր եփելու պղինձէ ամաններ, որոց օխան 4-5 ղրշ.ի կը կանչուի մունետիկի կողմէն. բայց գնող չը գտնուիր։ Մեր թաղին մէջ անցեալ օրեր մի դէպք պատահած է. ընտանիք մը, 4-5 անդամներէ բաղկացեալ, չը կրնալով մուրալ, ասկէ 7-8 տարիներ առաջ քնարի մէջ լեցուցած ձաւարի (պուլղուր) թեփը հանելով հաց շինած կերած են նօթութենէ չը մեռնելու համար. գաւառացիներ բաղ գիտեն թէ այդ 7-8 տարի յառաջ լեցուած թեփն այժմ հողացեր է։ Տեղական կառավարութիւնը կը ջանայ իրաց այս վիճակին դարման տանիլ։

ՇԻՔԱԿՕ 1893
Ամենէն բարձր վարձատրութիւնը.
Մրցակից չունի մորթի խնամքներու մասին. ընդդէմ կարմրափշտիկներու, ճաթռտուքներու եւ մորթի խորտուբորտներու։
ԼԱՆՈԼԻՆ ՍԸՂՈՒՑԱՐԴ ԼԱՆՈԼԻՆ
ՔՐԷՄ
ԼԱՆՈԼԻՆ
Լանոլինի գործարանէն արտօնագրուած
[illegible]
Խողովակներով կը ծախուի ամեն դեղարաններու մէջ եւ դեղավաճառներու քով։
Այն ատեն ճշմարիտ՝ երբ կը կրէ գործարանի սոյն վաճառանիշը։
Ընդհ. Մթերանոց ի Կ. Պոլիս
Պ. Ս. ՖՐԻՕՀԼԻՉԻ սենեակը
Վիթալի խան, 4, Ղալաթիա 1012

ՏՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ԹԷՓԷ ՊԱՇԸ, ՓԱՍՍԱԺ ՏԸԱՆՏՈՒԻՍ
(Կից ֆրանսական դեղատան)
Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Մասնաւոր խնամք ծննդաբանական եւ ջղային հիւանդութեանց։ Կ'ընդունի բշ. գշ. եւ ուր. օրերն յետ միջօրէի, ժամ 7էն 10 (ը. թ). հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ժամերուն ձրի։
Գշ. Եշ. եւ Շբ. օրերն առաւօտեան ժամ 3էն 4, Մերհամէթճեան դեղարանն (Պահճէ գափու)։ 960

SANS
Opium, Morphine
ni Codéine
les Pectoraux
de Nafé
sont ordonnés
avec sécurité
et succès

Pâte et Sirop
de Nafé de
DELANGRENIER
PARIS
53, Rue Vivienne
ET PHARMACIES.
Dépôt dans toutes bonnes Phies.

CONTRE
les Toux, Grippe,
Influenza
Bronchites
Coqueluche
et Irritations de
Poitrine et de
Gorge

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի
Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Հասիւրճըլէր փողոց, Թիմօրթի խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190
ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ
Մասնաճիւղեր
Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Աղեքսանդրիա
Ադր.պոլիս
Էնկիւրի
Պաղտատ
Պէրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Գոնիա
Լառնաքա
Գահիրէ
Լիմասօլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիքօսիա
Ուշաք
Փիլիպէ
Բօր-Սաիտ
Ռուսճուք
Սելանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն
Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձնման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։
Դրամադրեց արժէթուղթերու։
Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, վարկաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։
Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։
Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։
Օսմ. Կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ [illegible] տոկոսի սակերով։
Տարին $2^1/_2$ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար։
Տարին $1^1/_2$ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։
Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։
ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրա եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։
Բերայի դրամենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Փանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։
ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու քուփոններ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 % տոկոսով։

ՄԻՍՔԷԹ
Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատեն ժամանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ յանձնարարուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մա, մնուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գներով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները։ Ղալաթիա Գուլէօղլու խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 9, Քիւլէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը. Սանտըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը։ Մահմուտէ փողոց թիւ 111 Մանուկէն Եղիա խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Դօսթի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Հաճօբուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 14։ Մեծ Շուկայ Մահմուտպաշայ փողոց Թօրամեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հաճօբուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթիա Սէրայի կից թիւ 257. Ղալաթիա Սէրայի դէմի փողոցը Քիւլթիւի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըյի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց [illegible] Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թաքսիմ Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու [illegible] ճատտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան [illegible] թիւ 113 զբօսարանը, Սամաթիա [illegible] 49 թիւ Սիմոն աղային զազինոն, Դադր գիւղ նաւամատոյցին վրայի անուշեղենաց խանութը եւ Զարգը իչի Թուլումպա փողոց գարեջրատան խանութը Մաղրի գիւղ երկաթուղոյ կայարանի դէմի պարտէզը։
Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՄԷՃՄՈՒԱԸ ԼԱՀԸԳԱԸ ԳԱՎԱՆԻՅՆ
ՇԱՏՈՆՑ ՓՆՏՌՈՒԱԾ ԳԻՐՔ ՄԸ
Տիւսթուրի 4° ցիլտին վերջը ելած օրէնքները պարունակող աւանդն հատորի մը պէտք կար։ Ուստի իրաւագիտական գործերով պարապողներուն դիւրութիւն ընծայելու նպատակաւ՝ փաստաբան Գասպարեան Արիսդակէս էֆ.ի կողմէ հաւաքուած եւ խնամով դասաւորուած սոյն հաւաքածուն որ կը պարունակէ ելեւմտական 1300 տարիէն մինչեւ 1309 տարւոյն վերջը՝ թէ՛ ի նորոյ եւ թէ բարեփոխմամբ հրատարակուած Ատլիէ, Տախիլիէ, Մալիէ, Թիճարէթ—Նաֆաա, Մէասիր—Զըբթիէ, Մէարիֆ, Էվգաֆ, Րուսումաթ, Թէբաա եւ այլնի վերաբերեալ 136 կտոր օրէնքներ, այս անգամ ի լոյս ելած է։
Գինն է մէկ մէճիտ, վաճառման կեդրոն է թիւ 12 Շարգիէ գրատուն ի Պապը Ալի ճատտէսի։ Ուրիշ գրավաճառներուն քով ալ կը գտնուի։
1022 1—8

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշիի լուծիչ փոշի։

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎՃԱՐՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով
100 ֆրանքի եւ ասկէ պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական
ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ
5
Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է.
Մեզ հետ յարաբերութեան չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյս վրայ։
Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 10, Խավեար խան, Ղալաթիա 10,
331 32—48

ՔՌԷՄ ՍԻՄՈՆ
ԲՐՆՁԱՓՈՇԻ ՍԻՄՈՆ
ՔՌԷՄ ՍԻՄՈՆԻ ՕՃԱՌ
Յանձնարարուած Փարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։
Ամենէն վայելչասէր կիներուն կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, սքանչելի նրբութեամբ, ու անուշահոտութեամբ, կը ճերմկցունեն երեսին ձեռքին վերնամաշկը, անոյշ կակղութիւն կուտան մորթին, եւ ցուրտէն, արեւէն եւ ծովի օդէն մաշկին վրայ գոյացած այլայլումները անհետ կ'ընեն։
ՍԻՄՈՆ, 13, Կռանժ Պաթըլիէռ փողոց ՓԱՐԻԶ, դեղարաններ, հոտեղինաց խանութներ, վաճառատուներ եւ այլն, եւ այլն։ 12—16

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.
Իտալօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուաղըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Ալճէրիան շոգենաւը, Նաւապետ Մուսքըր, Լիվրբուլէն ճամբայ կ'ելլայ դէպ ի ամսոյս 21։
Գործ. Ալճէրիան լրգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ՅՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Նշանթաշ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1885
Պարոնայք Ույէթ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գործերս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ.
ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
500 ատէտ էլվան մէշին, 150 բաքէթ պէյազ մուզավա, 500 մէթրօ սիյահ քէթէն պէզի, 800 մէթրօ սիյահ խաբինաթօ պ'ըզի, 150 գըրէճ թութքալ, 150 գըրէճ սանտըք գօլասը, 400 թօրէ քէթէն չէրիտ, 300 ղումաք սիճիմ, 15 բաքէթ բէնկլի մուզավա։
Տախրէյի ասքէրիյէ մաթպաասը միւճէլլիտխանէսի լազըմէսի իչիւն սէնէյի մալիյէ զարֆընտա միւպայաաը իգթիզա իտէն պալատա նէվ վէ մըգտարը մուհարրէր էշեա չէրաիթը մախսուսէսի տայիրէսինտէ միւպայա օլունաճաղընտան իթասընա թալիփ օլանլարըն իչպու նիսանըն 11ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ տէկին մագամը Սէրասքէրի թաքիրէսի շուպէի մախսուսաէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 19 1—3

Էրզագ անպարը իչիւն միւպայաա օլունաճագ օլան 6000 գըրէճ չէքէրին պէհէր գըրէճի 84 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու նիսանը րուսինին 14ինճի չարշանպէ կիւնի գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթը պուլու օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 20 1—3

Նէֆթի հաղ գըրէճի ճէտիտ 40,000 պէհէր գըրէճի ճէտիտի 1 զրշ. 19 փարա, մատէն հաղը գըրէճի ճէտիտ 7000 պէհէր գըրէճի ճէտիտի 34 փարա։
Ֆէս ֆապրիգասը հիւմայունը իչիւն միւպայա օլունաճագ իւզրէ մէյտանի միւնագասատա օլան նէֆթի հաղ իլէ մատէն հաղը ֆիյաթ մուրաքքամլարը իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ նիսանը րուսինին 13ինճի չարշանպէ կիւնի գաթար պէհէր կիւնի միւնագասալարը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիէլէրի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթլարընը թալիփ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 21 1—3

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՇԻԿԱԳՈ 1893 ԵՒ ՄԵԴԱԼ

ՑՈՒՑԱԿԱՏԱՐ ՄՐՑՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ (15 Դեկտ. 1892)

ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Թ. Բ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գոնիակ որ յանձնարարութիւններով վաւերացեալ է՝ ներքին և թէ արտաքին նշանաւոր ազգի բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ, որոց անուանքները տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ։

ՍՊԱՌՈՒՄ. — Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վերջանեալ 1892ին Հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը · 12,314 ՍՆԴՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՈՆԵԱՔ հաստատեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիւռէայի նաւային գործակալաց, այսինքն Փանէլլէնիոնի, Խտեռիվեյէի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժըրիի, Իտալական Ֆլորիյօի շոգենաւային ընկերութեանց.

ՄԱՍՆԱՒՈՐՔ. — Եգիպտոս, Կար իր ծովուն եզերք (Սալաքիոյ, Մասուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ատէն, Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սալանիք, Ճաղգա, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլի, Տարտանէլ, Այնօրոս, Սէլանիք, Փորթօ-լաղօ, Գաւալա, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինօպ, Սամսօն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէսսին, Ալպանիա, Թրիէսթ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանէլլէնիոնի շոգենաւերով ընդամէն 4,042 տակառ 94. — Խտեռիվեյէի շոգենաւերով ընդամէն 5,704 տակառ 65. — Ռուսական շոգենաւերով ընդամէն 1,729 տակառ 47. — Լոյտի շոգենաւերով ընդամէն 436 տակառ 6. — Ֆլօրիօի շոգենաւերով ընդամէն 185 տակառ 7. — Ֆրէսինէի շոգենաւերով ընդամէն 174. — Մէսաժըրիի շոգենաւերով ընդամէն 44։ Գումար ընդ ամենը սնդուկ 12,314, տակառ 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գոնեաքի պարէնառ ընդհանուր սպառման օրաւ երեքներուն մէջ 1,000,000 ֆրանք արժողութեամբ. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՑԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Նրաշխաւորութիւն գուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 ֆրանք. սոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց բոլոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ. Ցոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս սակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։ 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՊՊԼՈՍ, (ԱՑԳԻ)». Ի ՊԻՌԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՄԵՐԻ

400 Թօփ սըգլէթի լիպրա 48, պէշէր Թօփը 60, էսէրը ճէտիտ պաթալ քեաղըտը 400 Թօփ սըգլէթի լիպրա 33, պէշէր Թօփը 53½, Ստամպօլ պաթալ քեաղըտը, 100 Թօփ սըգլէթի լիպրա 60, պէշէր Թօփը 150, էյէք պաթալ քեաղըտը, 200 Թօփ սըգլէթի լիպրա 38, պէշէր Թօփը 85½, էյէք Ստամպօլ քեաղըտը, 300 Թօփ սըգլէթի լիպրա 19, պէշէր Թօփը 23¼, փէրտախէյը Բավիյէ քեաղըտը, 50 Թօփ սըգլէթի լիպրա 60, պէշէր Թօփը 135 Վէնէտիկ պաթալ քեաղըտը, 400 Թօփ սըգլէթի լիպրա 19, պէշէր Թօփը 18½, փէրտախըրզ Բավիյէ քեաղըտը, 30 Թօփ սըգլէթի լիպրա 42, պէշէր Թօփը 105, գարթօն հա քեաղըտը հարէյի, 50 Թօփ սըգլէթի լիպրա 22, պէշէր Թօփը 30, էլվան քաղըրք, 5000 Թապագա սըգլէթի լիպրա 130, պէշէր Թօփը 115, Ինկիլիզ քանթարը խան քեաղըտը, 150 Թօփ սըգլէթի լիպրա 58, պէշէր Թօփը 101½ լիպրասը Նօթա քեաղըտը։

Տայյրէի աքէրիէ մաթպաասը իչուն 310 սէնէսինէ մախսուս օյարագ մուպաայաըիա լիւզիւմ կէօրիւնէն պաբատէ նէվ վէ մըգտարլարը մուհարրէր քեաղըտլար չուպէտէ մահֆուզ պուլունան նումունէ լէրի մուճիպինճէ մունագասայա վազ օլունմուշ վէ հիզալէրինտէ մուհարրէր ֆիյաթլարտան 100տէ 10 թէնզիլի իլէ էսմանը պէշէր հաֆթատա Չէր 1000 ղըշ. Թէէտիյէ իտիլմէք վէ չարշէնպէսինտէ մուհարրէր շէրաիթը Թախըճնտա օլմագ իւզրէ Թանկիը Թէահիւտտէ պուլունմը օլուուրունտան իչպու նիսանըն 7ինճի բէնչշէնպէ կիւնի սաաթ 10տա իհալէի գաթիյէ իճրա օլունաջադ անտէն սօնրա միւրաճաաթ իտէն օլուր իսէ հիւքմիւ օլմայաճագ տըր. Նօ. 18 2—3

Սէլիմիյէ գըշլաի հիւմայունունտա աըամադ խոսա սէնար Թօփճու Յիւնճի վէ 4իւնճի ալայլարընը հարէմ իւբէյէսի ճիվարընտագի հալվանըմը միրիյէ ախուռլարը խարիճինտէ վէ 1309 սէնէսի քեանունը էվվէլ իպթիտասընտան 1310 սէնէսի մարտը դայէսինէ տէկին միւթրադի մ կիւպրէ մէյտան միւզայէտէէ գօնուլաճագընտան թալիպլէրինին գըշլաի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր. 3—3

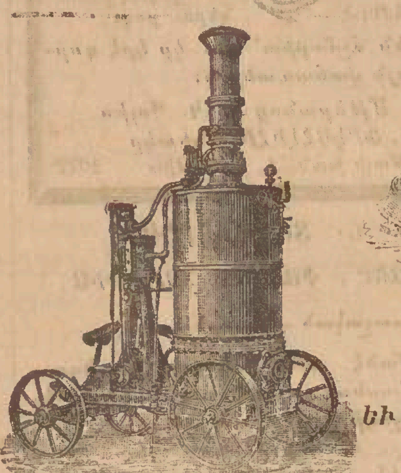
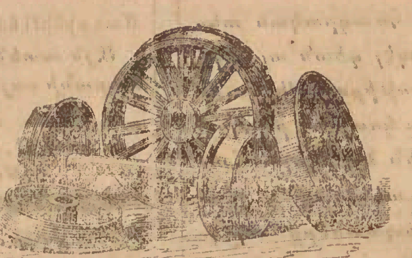
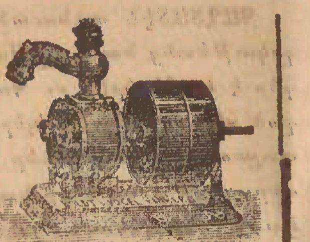

ԷՔՄԱՐՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

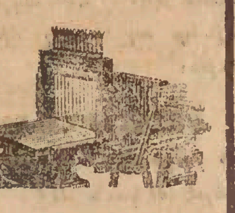

Մեքենաներու և գերմանական այարհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բազար, Թիճարէթ խան (նախկին կեդրոնատեղի Յխախտորի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային եւայլն, եւայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ.

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու գետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խողովակներու նիւթերու, գերմանական լինօլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։

798

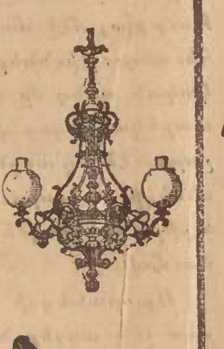
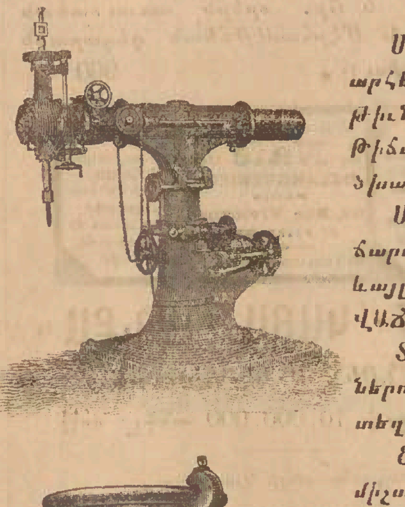
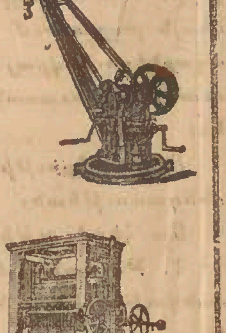
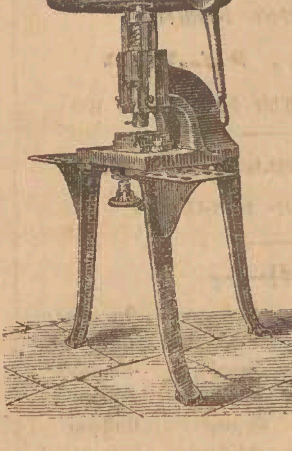
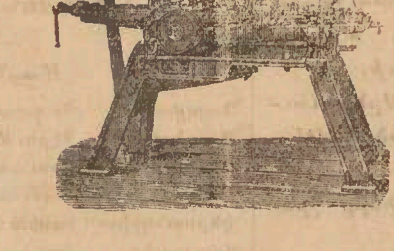
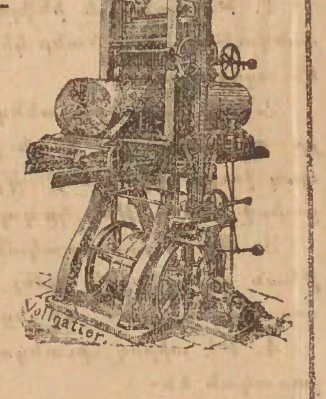

VICHY

Միակ ճշմարիտ բաստիլները
ՎԻՇԻԻ
ԵՆ
PASTILLES VICHY-ETAT

Որ մետաղեայ կնքուած տուփերով կը ծախուին
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԲԱՆ
Առաջնակարգ դեղարաններու մէջ կը վաճառուին

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Կ. ՆԱՒՐՈՒԶԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ցեղաչըղըում Րէճիզյա արհեստաւորներուն Մ. Մոմոնճեան, Քարէյնեան, Աժանեան

Թէյի, լօզումի, հէլվայի, խավեարի, րէչէլի, խաշխէի, շաքարի, սիկառի, Թուղթի և այլ բաղում սլիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, եւն. եւն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պաղչէ-Գաբու, Րասիմ Բաշա խանի դէմը։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պօրտոյէ, Մէջէլրամէնի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէթիս	2400
Թապօր	3000	Օզայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէբս	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսման	3000	Կասբեան	1500
Մարիօթիս	2500	Կիպչէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռեպիոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայէլ-Վինտօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ՚ուտայ սպիտակ մազերուն և կ՚արգիլէ մազերու թափին եւայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չգտնուելի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փաթաթոցաց պիտի գրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէյվէթի վարդի ապեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօայէլ-Վինտօրի ծախուած տեղերը։

ՏԻԳԲ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշքշուքի լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մեկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ԱՅԷՐԻ ՉԷՐՐԻ ՊԵՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբորումն հազագի, բորբորումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ՚ամոքէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ մօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց յատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 11/23 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 12/24 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով

Դշ. 13/25 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 13/25 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 14/26 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ. — Ապրիլ 12/24, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները, մեկնող ուղեւոր Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

HAMBURG MUNICH UNITAS

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո

ԳԱՐՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ազնաւուրեան խան. 12, 13, 14.

ՓԻՆԻՔՍ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պոնէ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Ֆինիքս-Վիի»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայմէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինող ները, Տկարը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՕՍՖԱ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորձարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ԲՈՒՍԻԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՋԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

726 Պաղչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԾԻՒՏ ԻՒՂ

Իփոփոսֆիթ ով շաղ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նեւ-Եորք։

Կաթի չափ անոյշահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ իբոփոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անոյժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գերա կայ ատարաք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիւրբուլ և Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Բուրիոչ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտուէ	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէլրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ձիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4000	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	1500	Մոնմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մագէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տալրօ	1800	Մարգէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրապօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էպինաօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէնօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլանքսն	[illegible]
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Ձէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդգօ	2000	Մօսրիթօ	120
		Էճիբըըն Մօնարք	8000		
		Բիրմըըն Մօնարք	8000		
		Լոնտըն Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՕՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սէրէտաաի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի ապրիլ 24ին։

Բարիզ-Լիոն-Մոլտերիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐՐՊՈՒԼ
477 Մոմհանէ Սիթէ-Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Որոց ամեն երկու շաբաթ կը բանին Լիվերպուլէ և Աւեսսէս միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Բավօնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալօնիա	5517	Սարակօսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէբպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսանտրի խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ